

ЧАСОВНИК ЗА ПЧЕЛАРСТВО

ПЧЕЛАР

ВОДИЧ СХ. БРОЈ 6, ЈНН 2007

ВЕЛИКА АКЦИЈА СПОС-а!
НАБАВИТЕ АПИГАРД ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ
ЦЕНИ И УШТЕДИТЕ 350 000 ЕВРА!

"Балкански Учитељи"
Балкански Учитељи

50 000 ПЧЕЛАРА
ЗА ОЧУВАЊЕ
ПРИРОДЕ У СРБИЈИ

Часопис за пчеларство ПЧЕЛАР

Савез пчеларских организација Србије

Молерова бр. 13, 11000 Београд, 011/2458-640, 064/40-191-63
spos@sezampro.yu, www.spos.info, casopis-PCELAR@yahoo.groups.com

APISLAVIA

APIMONDIA
Foundation

The Magazine of Serbian Beekeeping BEEKEEPER

The Beekeeping Association of Serbia, Serbia, 11000 Belgrade, 13 Molerova St.

Председник СПОС-а

Dipl. ing. Живослав Стојановић

Ул. Милана Мартиновића Металца бр. 4, 24413 Палић
024/753-771, 063/510-598, zobrad@yunord.net

Главни и одговорни уредник

Dr med. Родољуб Живадиновић

Ул. Стојана Јанићијевића бр. 12, 18210 Житковац
018/846-734, 063/860-8510
rodoljubz@nadlanu.com

Издавачки савет

Prof. dr Јован Кулиничевић (председник)

Prof. dr Босиљка Ђуричић, Prof. dr Зоран Станимировић,
Prof. dr Десимир Јевтић, Prof. dr Слободан Милорадовић,
Prof. dr Милоје Брајковић, Јово Кантар, Жарко Живановић

Редакција

(по азбучном реду прво ће слова првима)

Домаћи чланови редакције

Дипл. новинар Миланка Воргин (Нови Сад),

Драгутин Гајић (Велико Градиште), Милан Јовановић (Трстеник),

Ратко Јоковић (Лучани), Бранислав Карлеуша (Београд),

Дејан Крецуљ (Ковин), Милан С. Матејић (Влашки До),

Ing. Роберт Паст (Нови Сад), Рајко Пејановић (Шабац),

Милутин Петровић (Крагујевац),

Dr sci. vet. med. Нада Плаваша (Нови Сад), Dr Славомир Поповић

(Београд), Владимира Хуњади (Петроварадин)

Стручни чланови редакције

Владимир Аугустин (Метлика, Словенија), Борисав Љубић (Бар, Црна Гора), Ферид Велагић (Тузла, Босна и Херцеговина),

Амир Демировић (Сански Мост, Босна и Херцеговина),

Милан Исидоровић (Сутоморе, Црна Гора), Dr med. Степан

Ковачић (Дарда, Хрватска), Бранко Кончар (Козарац, Босна и Херцеговина), Mr sci. Горан Мирјанић (Градишта, Босна и Херцеговина), Александар Михајловски (Скопље, Македонија),

Франц Презељ (Камник, Словенија),

Doc. dr sci. Златко Пушкадија (Осјек, Хрватска),

Милорад Чеко (Бања Лука, Босна и Херцеговина),

Dr vet. med. Ирена Џимревска (Скопље, Македонија),

Франц Швиц (Љубљана, Словенија)

Чланство у СПОС-у

Чланство у Савезу пчеларских организација Србије остварује се преко друштава пчелара по слободном избору. Чланарина у 2007. години за чланове пчеларских организација из Србије износи 1 100 динара, из Републике Српске 28,8 КМ, из Федерације БиХ 40,5 КМ, из Хрватске 228 куна, из Словеније 5 273 штолара, за пчеларе из Црне Горе, Македоније и осталих иностраних земаља где се членарина износи 32 евра, а где се членарина износи 40 евра. Чланство подразумева добијање 12 бројева часописа Пчелар.

Рачун СПОС-а:

160-17806-08

Сарађња са часописом

Рукописи и фотографије се не враћају. Редакција задржава право редиздавања текстова. За сафражај текстова одговарају аутори, а за сафражај олесна оглашавачи. Листови који преузимају радове из часописа Пчелар дужни су да јасно наведу извор информација.

Историја часописа

Први илустровани часопис за пчеларе шtampan је 1883. године у Београду под именом „Пчела“. Потом је шtampan „Српски пчелар“ I. октобра 1896. године у Сремском Карловцима. Од 1899. године наставља да ће издаје Српска пчеларска задруга у Руми. „Пчелар“, орден Српској пчеларској друштвама, излази од 1. јануара 1898. године у Београду. Јануара 1934. године стјојију су се „Пчелар“ и „Српски пчелар“ и од тада излазе под називом „Пчелар“.

Указом председника СФРЈ „Пчелар“ је 1973. године одликован Орденом заслуга за народ са сребрним зрацима за изванредне заслуге, појупарисање и унапређење пчеларства, а Културно-просветна заједница Србије додељила му је 1984. године Вукову најграду за рад у развоју културе у Србији.

Тираж: 14 500. Шtamпа: Колор прес – Лайово, тел. 034/853-715, 853-560, kolopres@ptt.yu

Фотографија

на насловној страни:
Први конгрес Балканске пчеларске федерације у Источном Балкану

Фото:

Живослав Стојановић,
Палић

Ко не зна, нека учи чишћајући Пчелар. Ко зна, нека ужива у обнављању грађива. Ко зна боље, нека то и нашише.

Родољуб Живадиновић	
НАБАВИТЕ ЛЕК	
ПРОТИВ ВАРОЕ АПИГАРД	
ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ	244
Рајко Пејановић	
ПИСМО ПЧЕЛАРИМА ЗА ЈУН	247
Милан Јовановић	
ХВАТАЊЕ МАТИЦА РУКОМ	253
Дејан Крепцуљ	
АПИМЕТЕОРОЛОШКА ПРОГНОЗА	
ЗА ЈУН	255
Иван Јурковић	
ДА ВРЦАЊЕ МЕДА ПОСТАНЕ	
ПРАВО ЗАДОВОЉСТВО	256
Јован Кулинчевић	
ОПТИМИЗАЦИЈА ДОБИЈАЊА	
МАТИЧНОГ МЛЕЧА	258
Верољуб Умелић	
ЗБРИЊАВАЊЕ ПРИРОДНИХ РОЈЕВА	260
Милан Ђировић	
ПРОГНОЗИРАЊЕ МЕДЕЊА ЛИПЕ	265
Живослав Стојановић	
ИЗВЕШТАЈ СА КОНГРЕСА	
БАЛКАНСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ	
ФЕДЕРАЦИЈЕ	267
Милан Јовановић	
ЧУДЕСНИ МУМИО	270
Петар Ж. Ђерговић	
100 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА	
АКАДЕМИКА И ПРОФЕСОРА ДОКТОРА	
СВЕТИСЛАВА ЖИВОЛИНОВИЋА	272
РЕПОРТАЖЕ	273
СКУПОВИ	274

Издвајамо из садржаја

Рајко Пејановић

ПИСМО ПЧЕЛАРИМА

ЗА ЈУН

247

Прочитајте један од најбољих текстова о практичном пчеларењу у овој години и крените на пчелињак да примените научено

Милан Јовановић

ХВАТАЊЕ МАТИЦА РУКОМ

253

Колико пута сте хтели да ухватите матицу руком, а нисте смели. Научите како да то убудуће

чините безбедно без ризика по матице

Јован Кулинчевић

ОПТИМИЗАЦИЈА ДОБИЈАЊА

МАТИЧНОГ МЛЕЧА

258

Научите како је могуће добити и до 10 килограма млека по једном пчелињем друштву

Милан Ђировић

ПРОГНОЗИРАЊЕ МЕДЕЊА ЛИПЕ

265

Липа је једна од најнесигурнијих пчелињих паша. Зато било од пресудног значаја познавање начина за прогнозирање њеног медења. Презентујемо вам једно решење које можете да испробате још ове године, без улагања већих средстава

Живослав Стојановић

ИЗВЕШТАЈ СА КОНГРЕСА БАЛКАНСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ

267

Недавно је у Истанбулу одржан Први конгрес Балканске пчеларске федерације. Наша делегација је посетила овај конгрес и упознала се са достигнућима у пчеларству овог региона. За вас су припремили посебан извештај

Реч уредника

Задовољство ми је да вам у овом броју презентујем неколико лепих вести. На иницијативу читалаца, а уз свесрдну подршку редакције и уредника часописа Пчелар и Извршног одбора СПОС-а, приведен је крају капитални пројекат пребацања СВИХ бројева часописа Пчелар изашлих од 1898. до 2005. године у дигитални облик. Тако се часопис Пчелар преселио на свега пар DVD дискова. За који дан ће се знати да ли ће то бити 3 или 4 диска. Шта то значи у пракси? Сви који имају компјутер, моћи ће да у њему имају комплетну базу свих икада изашлих часописа и да их погледају или одштампају кад год желе! Поред часописа Пчелар, урађена је и дигитализација и данас изванредних часописа Напредно пчеларство и Југословенско пчеларство. Пројекат је коштао СПОС нешто више од 3 000 евра, што је заиста ништа у односу на оно што су пчелари добили. Ускоро ће бити решено и питање дистрибуције, али је извесно да ће садржај дискова бити бесплатан, евентуално ће се платити само њихово нарезивање, о чему ћете бити ускоро обавештени. А све то ће моћи да се бесплатно погледа и на интернету! Све у част великог јубилеја: 110 година СПОС-а и излажења часописа Пчелар!

Путем интернета одмах можете погледати до сада дигитализоване часописе Пчелар – тренутно нису скенирани само бројеви од 1903–1920. године (www.digital.nbs.bg.ac.yu/novine/pcelar) и све бројеве легендарних часописа Југословенско и Напредно пчеларство (www.digital.nbs.bg.ac.yu/novine/jugoslovensko-napredno-pcelarstvo), а овим страницама може се приступити и преко сајта СПОС-а (www.spos.info). Дата је и могућност избора менија на српском (Ћирилица и латиница) и енглеском језику.

Пошто 2006. година није обухваћена дигитализацијом, неке од текстова из те године можете погледати на интернет сајту – новој интернет презентацији часописа Пчелар: www.poljoberza.net/pcelar.aspx. Остале текстове из те и ове године читаоци ће морати да нађу у самом часопису путем претплате (или да сачекају нову дигитализацију кроз неких нових 110 година – шала уредника).

Наступ Пчелара на иностраном тржишту

Мислим да је ово и прави тренутак да вас известим о маркетингском наступу Пчелара на тржишту бивших југословенских република који смо започели прошле године. Биланс је следећи. Упоредићу стање броја претплатника из времена када је Југославија била наша заједничка држава и када је размена часописа између република била са свим нормална појава, са стањем од прошле и ове године.

Година	Босна и Херцеговина	Хрватска	Словенија	Укупно
1989	350	140	18	508
2006	535	11	0	546
2007	1083	285	179	1547

Као што и сами видите из табеле, показало се да је моја идеја (из програма за уређивање часописа) о маркетингском наступу на тржишту бивших југословенских република била више него оправдана. Чак је број претплатника више од три пута већи него у „најсрећнија“ времену. У наредним годинама можемо да очекујемо још већи број претплатника, јер су оцене Пчелара веома добре. Стоји примедба о извесном капишењу часописа за Федерацију БиХ, Хрватску и Словенију, али то је, за сада, тешко решиво. Трудићемо се да у предстојећем летњем периоду и ту примедбу отклонимо, јер очекујем да тада часопис почне да излази мало раније, пошто лети нема информација које морамо да чекамо до пред само излажење часописа. Треба напоменути да је због штампања Пчелара и на латиници наш часопис добио и доста нових читалаца у Србији, пре свега у Војводини, а то су углавном они наши суграђани који са тешкоћом читају ћирилицу, и зато до сада нису читали Пчелар. Иако је тешко проценити колико их је, пошто су многи са ћириличног прешли на латинични Пчелар, најскромније проценујем да их има најмање

200 (јер латинични Пчелар у Србији укупно прима 677 пчелара).

Важно је рећи и то да је приходом од нових претплатника у потпуности покривен расход за маркетинске активности током прошле године (штампање бесплатних пилот бројева, огласи итд), те да је, према књиговођи СПОС-а, коначни биланс прихода 310 954 динара само у првој години наступа, док ће наредне године за исти број претплатника бити значајно већи (више од дупло), пошто неће бити улазних трошкова маркетинга. Овде уопште нису урачунати нови претплатници на латинично издање Пчелара у Србији, јер је, како рекох, тешко проценити колико их тачно има.

Мислим да смо направили добар посао. Читаоци у бившим југословенским републикама добили су часопис који им се очигледно допада и то по веома ниској цени за њихове прилике, а СПОС је добио додатни извор прихода из којих може да финансира проширење својих активности.

Морам да кажем да је због увођења међународне поштарине за Црну Гору у последњи час (те следствене немогућности да у кратком периоду нађемо заступника), број претплатника у тој држави пао са 195 на 95, а да се у Македонији повећао са 33 на 52. Иначе, укупан број читалаца Пчелара из Србије у овој години је 11 920, а укупан број свих оних који су се претплатили на Пчелар (из било које земље света) је 13 640. Зато се данас можемо похвалити тиражом часописа Пчелар од чак 14 500 примерака!

Стратегија СПОС-а

Ових дана додгило се још нешто веома важно за све пчеларе Србије. На претходном састанку, Извршни одбор ме је задужио као Координатора СПОС-а за сарадњу са државним органима, да сачиним програм захтева СПОС-а према надлежним Министарствима са понуђеним решењима наших свакодневних проблема. То сам и учинио, а Извршни одбор га је усвојио са мањим изменама и допунама. Сада се коначно зна шта је циљ СПОС-а и са којом платформом наступа пред надлежним институцијама. То је из-

узетно важан напредак од пресудног значаја за будућност пчеларства. Иако је било логично да је овај документ већ одавно требао да постоји, њега није било до овог сазива Извршног одбора. Непостојање такве стратегије довело нас је у врло незавидну ситуацију, али се искрено надам да ће се у најскоријој будућности много тога променити на боље.

Документ дефинише највеће проблеме и нуди адекватна решења за проблем фалсификација меда, свођење захтева за пчеларске просторије у домаћинству у реалне и применљиве оквире, субвенција и подстицајних средстава за пчеларство, прскања пољопривредних култура у цвету, ветеринарске заштите пчела, пашарине, одгајања матица, регистрацију пчелињака, регистрацију пчеларских возила, учешће у изради Закона о сточарству и, што је вероватно најважније, решавање тржишног статуса пчелара на повољан начин, јер је данас за легалну продају меда потребно много више него у већини европских земаља. За ову последњу тачку добио сам и официјелну сагласност Милана Студена, саветника за ветеринарско-санитарне и хигијенске услове објекта за производњу хране у Министарству пољопривреде. Преостаје да добијемо сагласност Министарства финансија, што би заиста довело пчеларе у много повољнији положај на тржишту. Понуђена решења су лако применљива и нису прескупа за државу, те очекујем њихово усвајање у скоријем периоду. Због политичке ситуације у земљи, још увек није одржан договорени састанак у Министарству пољопривреде, али га очекујемо у најскорије време.

Набавка Апигарда по повлашћеној цени за чланове СПОС-а

Четврта добра вест тиче се набавке енглеског лека против вароје (Apiguard) по повлашћеној цени за чланове СПОС-а, чиме пчелари могу да уштеде чак 350 000 евра! Детаље о томе можете прочитати у посебном тексту. Србија се том акцијом свог националног Савеза сврстала у најнапредније пчеларске земље Европе!

СТАРЕ БРОЈЕВЕ ЧАСОПИСА ПОГЛЕДАЈТЕ НА ИНТЕРНЕТУ:

ПЧЕЛАР: www.digital.nbs.bg.ac.yu/novine/pcelar

ЈУГОСЛОВЕНСКО И НАПРЕДНО ПЧЕЛАРСТВО:

www.digital.nbs.bg.ac.yu/novine/jugoslovensko-napredno-pcelarstvo

Неке од текстова из 2006. можете погледати на: www.poljoberza.net/pcelar.aspx.

НАБАВИТЕ ЛЕК ПРОТИВ ВАРОЕ АПИГАРД ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ

Dr med. Родољуб Живадиновић
Координатор СПОС-а

ВЕЛИКА АКЦИЈА СПОС-а! УШТЕДИТЕ 350 000 ЕВРА

У протеклом периоду вашем уреднику часописа Пчелар јављао се велики број читалаца са једним питањем: Како, где и по којој цени се може набавити нови лек против варое Апигард (Apiguard) о којем је Пчелар детаљно писао у априлу ове године?

Наравно, већини је био скуп, јер на тржишту кошта углавном између 200 и 250 динара по кутији (паштети), а пошто су за једну пчелињу заједницу неопходне две паштете, третман једне заједнице кошта од 400 до 500 динара. Најнижа цена, која се може наћи у свега пар ветеринарских апотека у Србији је 180 динара, што третман једне заједнице своди на 360 динара, али овај лек по тим ценама није доступан свима. Зато сам, као Координатор СПОС-а, отишао до фирмe која увози Апигард, и покренуо преговоре да пристану на заједнички пројекат са СПОС-ом о организованој набавци овог лека, али да иду са минималном зарадом, како би лек учинили доступнијим пчеларима. Након више разго-

вора и различитих могућих решења, сагласили смо се да се цена лека спусти са 180 на 140 динара по паштети са порезом, што третман једне кошнице своди на свега 280 динара, и доводи до уштеде од најмање једног евра по кошници! Пошто чланови СПОС-а имају око 350 000 кошница, то уштеда може бити управо 350 000 евра. За пчеларе којима Апигард није доступан по тој најнижој цени од 180 динара, уштеде су и много веће од једног евра по кошници.

Овом акцијом свог националног Савеза Србија се сврстала у најнапредније пчеларске земље Европе!

Пројекат СПОС-а

На последњем састанку, Извршни одбор СПОС-а је донео одлуку о подршци овој идеји и покретању пројекта на нивоу Србије под именом „Почетак органске производње меда у Србији“. Овај пројекат представљаће

Позив Извршног одбора председницима друштава и удружења пчелара

Позивамо сва друштва и удружења пчелара у Србији да подрже пројекат СПОС-а „Почетак органске производње меда у Србији“ и да правовременим реаговањем набаве својим заинтересованим члановима Апигард по повлашћеној цени.

примарни покушај да се пчеларима укаже на потребу третирања пчелињих заједница против вароје средствима која не загађују мед и остale пчелиње производе. То вишегодишње принципијелно опредељење СПОС-а сада је дошло у фазу када се може и масовно применити у пчеларској пракси, јер су се појавили довољно ефикасни лекови против вароје, а који задовољавају овај основни критеријум савременог пчеларства. Једини проблем остају сатне основе које у себи вероватно садрже извесне, можда и недозвољене количине средстава које смо до сада користили против вароје. Иако органска производња представља много више од пуког коришћења средстава који не загађују пчелиње производе, СПОС сматра да је овај пројекат добар почетак и да представља прву озбиљну смерницу пчеларима за третирање свих пчелињих болести таквим препаратаима и у конвенционалном пчеларењу, што је свакако императив будућности.

На свом гостовању у Србији прошле године, dr Antonio Nanetti, члан Европске радне групе за интегралну борбу против вароје која тренутно окупља 38 највећих светских научника у области пчеларства, изнео је став те групе да је данас пчеларима за борбу против вароје довољан неки ефикасан препарат на бази тимола током лета (у нашим условима, то је период јул-август) и оксална киселина зими, када нема легла. У Србији данас на бази тимола постоји регистрован само један лек (Апигард) и СПОС се овим пројектом потрудио да га учини доступнијим пчеларима.

Поступак набавке лека

Извршни одбор СПОС-а напао је решење за набавку лека и позива руководства свих друштава пчелара у Србији да подрже поменути пројекат по упутствима у овом тексту и обезбеде својим члановима Апигард по повлашћеној цени. Друштва треба да организују пријем донација од својих чланова као подршку пројекту „Почетак органске производње меда у Србији“. Сваки заинтересовани члан извршио би **плату донације** на жиро-рачуун свог локалног друштва пчелара у одговарајућем износу. Износ донације добија се множењем броја потребних кутија Апигарда са 140 динара. Рок за уплату донације је 30. јун 2007. године. Већ 2. јула 2007. би друштва пчелара пребацила по-

требна средства увознику Апигарда, а он би између 4. и 14. јула (по договору са сваким друштвом) извршио бесплатну испоруку сваком општинском месту у Србији, на адресу локалног друштва пчелара. За свако евентуално оправдано пробијање ових рокова, морате се посебно договорити са увозником (Фирма ЗООЛЕК, Слободан Радичевић и Петар Вујић, 011/344-13-47, 011/24-32-448, zoolek@infosky.net).

Потребни подаци за уплату

„ЗООЛЕК“ Д.О.О. Београд
ул. Хаци Проданова 8
Жиро-рачуун: 205-3935-20
са обавезним позивом на број:
610003 – _____ (ПИБ уплатиоца)

Напомена: Два дана након уплате позовите ЗООЛЕК (011/344-13-47, 011/24-32-448) да се договорите око термина и места испоруке лека.

Обавезе друштава пчелара

Друштво пчелара ће ОДМАХ по пријему лека организовати бесплатну расподелу пчеларима који су донирали овај пројекат, како се не би закаснило са почетком третмана. Друштво пчелара је дужно да одмах најави увознику Апигарда јави СПОС-у број купљених кутија лека (011/2458-640 или писмено), што је једина његова обавеза према СПОС-у по овом пројекту. СПОС се у потпуности одриче било какве материјалне користи због посредовања и све трошкове по овом пројекту самостално ће покрити.

УПУТСТВО ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЛЕКА АПИГАРД ПРОТИВ ВАРОЈЕ

Апигард је тимол у гелу, упакован у алуминијумске кутије налик паштетама. За једну кошницу потребне су две паштете.

Између 15. јула и 1. августа кошнице треба средити онако како ће зимовати. Код ДБ кошница може се оставити максимално један полунаставак. Сви отвори на кошницама се потпуно затворе, као и све мреже и вентилације. Оставља се само главно лето (око 15 см ширине и до 1 см висине).

Третман је најбоље започети између 15. и 20. јула ако нема интензивне паше. Кутија (паштета) Апигарда се ставља на сатоноше

вршног наставка. Пре стављања се скине фолија. Треба обезбедити да изнад паштете постоји најмање 1 см слободног простора да пчеле могу да улазе у кутију и разносе лек. Ако тог простора нема због такве конструкције поклонне даске, па се поклонна даска „лепи“ за паштету, тај проблем се мора решити на један од могућих начина: 1) Ако имате Милерову хранилицу, окрените је напонако и у добијени простор ставите кутију Апигарда; 2) На врх кошнице испод поклонне даске ставите празан полунаставак и у њему кутију Апигарда; 3) Направите дрвени оквир величине наставка, а висине 2 см, и ставите га између вршног наставка и поклонне даске, а у добијени простор ставите кутију Апигарда; 4) У један од централних рамова у вршном наставку уградите уску и дугу пластичну или лимену посуду испод са-тоноше и у њу распоредите садржину кутије Апигарда (погодно за АЖ кошнице).

Након 2,5 недеље идите на пчелињак и поред старе кутије Апигарда додајте другу, нову кутију. Након 3 недеље од додавања друге кутије третман се сматра завршеним.

Остале важне напомене око употребе лека можете наћи у упутству које долази са леком и у Пчелару за април ове године.

УПОЗОРЕЊЕ: ЛЕК ЋЕ ПОКАЗАТИ ВИСОКУ ЕФИКАСНОСТ САМО АКО СТРОГО ИСПОШТУЈЕТЕ ОВО УПУТСТВО!!!

Непоштовање било које од препорука може да умањи ефикасност!

ВЕЋ ОСТВАРЕНИ ПРОЈЕКТИ НАБАВКЕ АПИГАРДА

Током 2006. године, Апигард је организовано набавило Друштво пчелара из **Сврљига**, потпуно бесплатно за своје чланове, захваљујући донацији Општине Сврљиг.

Током 2007. године Апигард је организовано набавило Друштво пчелара из **Алексинаца** за 80% кошница свих чланова Друштва, потпуно бесплатно, захваљујући донацији Фонда за развој пољопривреде општине Алексинац.

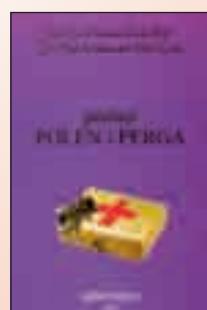
Током 2007. године Апигард је организовано набавила и **Република Пр-на Гора** за све заинтересоване пчеларе, чланове њиховог Савеза, с тим што пчелари по кошници плаћају учешће од само 1,5 евра.

ПОЗИВ ИЗВРШНОГ ОДБОРА СПОС-а ПЧЕЛАРИМА ЗА НАБАВКУ КЊИГА О ПЧЕЛИЊИМ ПРОИЗВОДИМА

ИО СПОС-а позива пчеларе да набаве врхунске књиге о апитерапији из едиције prof. dr Миланке Ерски Биљић под повољнијим условима него на тржишту. Професорка Ерски вам нуди своје књиге о **матичном млечу** (противвредност 10 евра) и о **полену и перги** (противвредност 20 евра). Књиге су јединствене у свету и нуде вам најновија научна истраживања о пчелињим производима.

Професорка Ерски припрема и последњу књигу из ове едиције, овога пута о **меду**, која ће имати 630 страна формата Б5. Сваки појединач или друштво пчелара који наруче по 20 књига о млечу или по 10 о полену, добиће на поклон примерак књиге о меду, која ће по изласку из штампе имати цену од 50 евра.

Контакт телефони за наручицање: (011) 3223-248, (063) 244-717

ПИСМО ПЧЕЛАРИМА ЗА ЈУН

Рајко Пејановић

Ул. Аврама Винавера бр. 12/6
15000 Шабац
(015) 342-530
(064) 404-7968

Фотографије: Петар Пејановић

Дуги јунски дани, са највише сати за фотосинтезу, топлијим временом и обиљем влаге у земљишту, погодују максималној експанзији развоја биљног света. Тада цвetaју важне медоноште: багремац, свиленица (дивљи дуван), грахорица, купина, малина, ливаде и липа.

И пчелиња заједница почетком месеца достиже максимум развоја и бројчане снаге (просечно до 45 000 јединки према професору Кулинчевићу). Постизање развојног максимума означава крај трећег периода у годишњем циклусу развоја, названог периодом стварања вишака пчела (током маја у нашим условима). Тај „вишак“ пчела је неопходан да би се заједница размножила баш у јуну, када су природни услови за то најповољнији. У процесу ројидбе старо пчелиње друштво се дели и од њега настају 3–4 нове младе заједнице, а започиње четврти развојни период према Лебедеву (више о периодима развоја у Пчелару бр. 1/2007).

У јуну се на пчелињаку обављају три велике групе послова: врда багремов мед, умножавају друштва и врши припрема за коришћење летњих паша.

Багрем је ове године почeo цветати рано, већ од половине априла. У околини Шапца, на обронцима Цера у селу Волујцу, забележе је шеснаестог априла, а пчеле су га почеле поссећивати осамнаестог. Ниске ноћне температуре, понекде са слабим јутарњим мразевима, успориле су цветање, па су први уноси регистровани тек последњих дана априла.

Оцене приноса су, као и увек, различите. Као и прошле године, више су задовољни пчелари чије су заједнице користиле рани багрем. Тако је, примера ради, шабачки пчелар Милојко Митровић, на познатој локацији

ји Цуљковић–Радовашица, код јаке једноматичне заједнице на ваги имао укупан унос од 35 килограма. Традиционално добри ло-

Слика 1

калитети средњег и познијег багрема (Букор, Криваја, Каона, Влашић, Љубовија и цело Подриње) дали су мање од 30 килограма нектара.

На мом базном пчелињаку у Јевремовцу, пет километара од Шапца према Џеру, где раног багрема нема довољно па обично пресељавам кошнице, просечна једноматична заједница је унела 26 килограма, а добра двоматична у Фараровој кошници са 7 наставача (сл. 1) 71 килограм нектара. Врхунац уноса био је 8. маја, када је вага регистровала повећање тежине кошнице за 16,3 килограма (плус надокнађен ноћни губитак тежине), што представља највећи до сада забележен резултат на мом базном пчелињаку.

Одузимање меда

Сазревање меда је било успорено услед честих киша и високе влажности ваздуха у периоду по престанку багремове паше. Томе је допринео и сталан унос нових количина нектара са багремца, малине, купине и осталог биља, због којег су кошнице отежале за нових 7–8 килограма, па ће и ове године врџање уследити почетком јуна.

Мед се, по правилу, врџа тек кад су рамови потпуно затворени. Такав мед је зрео и има потпуну густину и специфичну тежину, па садржина стаклене тегле од 720 ml тежи тачно 1 килограм. Мед врџан из рамова који нису потпуно поклопљени има већи проценат воде, па зато и недовољну густину и мању специфичну тежину, а подложан је и квартену. Зрео мед се пакује у одговарајућу амбалажу, односно посуде од стакла, прохрома... а за сада и од специјалних врста пластике. Херметички затворене посуде са медом складиште се у сувој просторији чија темпе-

Слика 2

ратура не прелази 15 степени. Рок трајања правилно упакованог и ускладиштеног меда, према позитивним прописима, износи 2 године.

Одузимање меда из кошнице представља повољну прилику да се из плодишта, узгредно и поново, по други или трећи пут, одстрањи затворено легло из рамова грађевњака и трутовских заперака (сл. 2) и тако смањи број вароа у заједници. Стручњаци Швајцарског центра за пчеларство установили су да заједнице код којих је трутовско легло редовно одстрањивано у августу имају и до 4 пута мање варое у односу на оне код којих грађевњак није коришћен. Уочили су, такође, да уклањање затвореног трутовског легла нема значајније негативне ефekte на принос меда и развој друштава (Београдски Пчелар, бр. 12/2006).

Претапањем трутовског саћа добија се значајна количина првокласног воска, који није оптерећен резидуама и примесама парafina. Али, експлоатација грађевњака тиме није исцрпљена. Јер, њиховим пресованијем, одмах по вађењу из кошнице, може се издвојити млек чојим пчеле хране трутовске ларве, као и део нектара који се налази око легла. Од једног грађевњака величине ЛР рама може се испедити до пола литра течности сладуњавог укуса која је по боји слична млеку (процедити је кроз газу због одстрањења варое). Помената са шећерним сирупом она представља изванредну храну за пчеле. Познато је да пчелари Словеније овај поступак примењују уназад више деценија.

Но, ни то није све. Наиме, dr med. Милица Пејановић, која је на напој пчеларској фарми задужена за спровођање препарата из области апитерапије (сл. 3), подсећа пчеларе да се у стручној литератури као и на сајтовима на интернету могу прочитати текстови светских експерата у којима се износе научна сазнања о благотврном дејству трутовског млека на људски организам. Начин спровођања и чувања препарата од меда и трутовског млека је једноставан и доступан сваком пчелару.

Умножавање пчелињих заједница

Прва половина јуна представља најбољи период за умножавање друштава, јер дана су дуги и топли, пчелиња заједница на врхунцу снаге, а има довољно времена и пчелиње паше да се новонастале заједнице развију и

Слика 3

припреме за зимовање. Пчелари често потцјењују јунску пашу. А она је некада, пре појаве багрема, који је у Европу донет почетком XVII века, а на наше просторе знатно касније, била изузетно цењена. Стари текстови, који о њој говоре обично почињу речима: „*Почетком месеца јуна, као крене паша...*“.

У ројевом нагону су, у ово време, заједница које се развијају у природи, без утицаја човека, као и оне на пчелињацима где нису применењене мере за његово одлажање. А ројидбено расположење, нешто спорије, или инак сигурно, захвата и она друштва код којих је демарирање или нека друга мера примењена правовремено, пред нашу багрема.

У прошлости, када се пчеларило вршило рама и трмкама, пчеларство се заснивало на природном ројењу. У јесен се уништавала просечно половина заједница, како би се из њих одузео мед, а наредног пролећа су се празне кошнице поново насељавале природним ројевима. У савременом пчеларству природно ројење је непожељно и представља, са становишта пчелара, велики проблем.

Начина умножавања броја пчелињих заједница има много. Већину карактерише одузимање дела легла и хране са припадајућим пчелама или само дела пчела (пакетни рој) и формирање новог друштва, такозваног одвојка у другој, празној кошници, који се негује до јесени, како би ојачао и спремно ушао у зиму. У пчеларским књигама се најлашава да је нега ројева на пчелињаку током лета сталан посао. У заједници из које се узима одвојак ројеви нагон се, по правилу, потискује за дуже време.

Током година пчеларења испробао сам готово све познате начине вештачког ројења, да бих се увек изнова враћао једном који ме фасцинира својом једноставношћу и најасве изузетном ефикасношћу. Он се изванредно уклапа у поступак демарирања и представља његов логичан наставак и увод у (колико је мени познато) најбољу могућу припрему пчелиње заједнице за коришћење летње паше. Заснован је на идеји формирања нове заједнице у постојећем друштву, без слабљења његове снаге, под истим кровом, на којој је настao и познати Пелетов начин удвоstrучавања броја пчелињих заједница.

На kraју паше багрема, док мед сазрева, буди се ројеви нагон и у демариранијој заједници. Одузимање меда је прави тренутак да се он поново потисне. Ради тога, а и да бих истовремено добио рој, односно нову заједницу, при враћању изврцаних рамова одузимам из плодишта (које је на подњачи у једном ЛР телу испод матичне решетке) три рама најстаријег легла и један са поленом, без пчела, које сам претходно одстранио стресањем да не бих тражио матицу. При том, узгред, одсечем заперак затвореног трутовског легла на Фараровом раму (сл. 2) који има улогу грађевњака. На место одузетих рамова постављам празне, младе, незалегане, тек изврцане рамове из медишта, па тако извршим неку врсту поновног демарирања. Одузете рамове, са леглом и поленом, постављам у треће тело (горњи медишин наставак) и прикључим им још један са медом. Испод tog наставка, односно између другог и трећег, постављам другу матичну решетку кроз коју ће пчеле ући и покрити постављено легло. Кошницу затварам и прелазим на следећу. Читав поступак траје до 5 минута по заједници. После дан или два, односно кад стигнем, роју додајем младу спарену матицу из оплодњака, у кавезу, чији су отвори напуњени шећерним тестом, коју ће пчеле за 2–3

дана ослободити. При додавању матице заменим матичну решетку преградном даском која има замрежен отвор произвољне величине. У недостатку спарене матице може се поставити зрео матичњак, али то је мање повољна ситуација, која подсећа на Пелетов начин, од кога се разликује због постављања друге матичне решетке.

После 12 дана први пут прегледам формирани рој, да проверим јесу ли пчеле почеле поклапати легло младе матице. У преко 90% случајева легло се већ поклапа, па је прави тренутак за завршну операцију – уместо преградне даске поново постављам матичну решетку (сл. 4). Од тог момента вишак пчела из основне заједнице, уместо да се изроји, налази себи посао, прелази у плодиште младе матице и опслужује је. Сада се млада заједница развија најбржим могућим темпом, много брже и од природног роја првеница, јер има свега у изобиљу. До краја јуна овакав рој може имати и свих 8 рамова леђла. Стара матица у доњем плодишту је, за то време, залегла она 4 новододата рама, па и она има 8 или 9 рамова под леглом.

Сматрам да је описани начин умножавања заједница далеко испред свих осталих јер:

– обавља се у најповољнијим природним условима уз минимум ангажовања пчелара;

Слика 4

– брзо удвостручува број заједница на пчелињаку;

– нису потребни додатни наставци и опрема, а рој у том положају може и зимовати;

– нове заједнице није потребно носити на другу локацију, неговати, чувати од грабежи, хранити и евентуално лечити (кречно легло...);

– рој се формира без слабљења основне заједнице која се неће ројити;

– формирање оваквог роја пружа најбоље могуће услове за тестирање вредности младе матице, па ако млада заједница заостаје у развоју, што се врло брзо уочава, јасно је да узрок лежи у недовољном квалитету матице која се у том случају мења.

Матице

Претходни услов за примену наведеног начина умножавања заједница су младе спарене матице које пчелар треба да има до краја маја. Матице се могу обезбедити на два начина, куповином или сопственим узгояјем. Куповина није најбоље решење, јер се тако увећавају трошкови пчеларења, а добију матице сумњивог или у најбољем случају непровереног квалитета.

Оне не пролазе фазу тестирања која временски траје и кошта, па је производићачи матице за тржиште једноставно прескачу. За те матице, трговачке или штапиковане, како их већ називају пчелари, производићач није дужан дати, нити му неко тражи било какву гаранцију квалитета, а код нас, за чудо, нема ни организованог облика контроле њиховог квалитета. Зато је сопствени узгој много прихватљивије решење. И ту постоје две могућности, коришћење матичњака из ројевог нагона и оних добијених пресађивањем ларви.

Лично дајем предност природним матичњацима из ројевог нагона и свакако тихе замене. Пресађујем ларве само у нужди, кад сезона одмакне па немам природних матичњака, а и тада одгајивачком друштву дајем највише до 10 пресађених ларви.

Научници пчеларског института Рибное у Русији утврдили су да се највећи проценат матице врхунског квалитета добије из природних матичњака. А професор Лебедев је, тим поводом, на предавањима одржаним у Београду, у више наврата изнео: „*Матице добијене пресађивањем ларви могу се само*

више или мање јо квалитету приближити природним“.

Ројидбених матичњака крајем маја, а нарочито почетком јуна, на сваком пчелињаку има у изобиљу, а да пчелара нинта не коштају. Највећи број пчелара из њих добија матице. При томе није мали број оних који због тога имају известан осећај кривице јер, како мисле, тиме доприносе повећавању броја случајева ројења на свом пчелињаку. То је наравно заблуда која је пчеларима наметнута и упорно се покушава одржати. Но, на срећу пчеларства, највећи број пчелара зна да је то, како у њихово име у мајском броју Пчелара износи dr Славомир Поповић, иначе велики поборник сопственог узгоја матица, само „маркетингника манипулатација“. Има и међу узгајачима матица за тржиште оних који у јавним наступима дају допринос ослобађању од ове заблуде (текст колеге Умельића у мајском броју Пчелара).

Нова теорија узрока ројења, тзв. теорија више фактора, не сврстава матицу у узроке ројења (John Hogg, серија текстова на основу података велике групе истраживача ројења, објављена у American Bee Journal-у 1997. године).

Наравно да и код добијања природних матица треба вршити одабир родоначелни-

це. Метод контролисаног ројења (одавно познат и цењен) који применjuјем на пчелињаку, подразумева одабир неколико заједница које су две године за редом биле најбоље по приносима, здравственом стању и осталим параметрима који се иначе траже код поступка пресађивања ларви. Наредног пролећа пчелар само њима дозвољава да се роје. Чак их и подстиче у томе прихраном и не-проширивањем простора и додавањем рамова зрelog легла из других заједница или стресањем младих пчела испред таквих кошница, па оне око 1. маја изграде крупне ројидбене матичњаке (сл. 5). За други турнус, крајем маја или почетком јуна, избор природних матичњака на сваком пчелињаку је велики (*једини проблем код оваког начина добијања висококвалиитетних матица лежи у томе да су добијени матичњаци различите стварости, која се оком може само приближно утврдити, тије што предсављају извесну шешкоћу приликом формирања ројева, а може и делимично утицати на слабији квалитет добијених матица ако се матичњаци одузму прерано – напомена уредника*).

Матичњаци тихе замене на пчелињаку нису реткост. Према научним истраживањима (Farrag, Лебедев...) у око 5% заједница на пчелињаку врши се тиха замена матица. Кад пчелар нађе на њу, без обзира колики број кошница има, треба да је искористи. Мој пријатељ, шабачки пчелар Лазић Мирослав, који има већи број кошница, нашао је у мају 2005. године матичњаке тихе замене у једној од најбољих заједница. Успео је, током сезоне, да из ње одузме више од 60 затворених матичњака.

Зрели матичњаци се распоређују у оплодњаке у којима се матице излегу, спаре и пронесу. Пре одузимања их треба обележити одговарајућом бојом. Добар оплодњак треба да има најмање три рама, како би пчеле могле формирати клубе и регулисати микроклиму, уз довољно пчела и природну храну, а пожељно је да има и легла (сл. 6). Рад са типом оплодњака приказаним на слици описан је у Пчелару бр. 2/2006. године.

Припрема за коришћење летњих паша

Обе наше велике паше, липу на Фрушкој гори, а нарочито сунцокрет у целој Војводини, користи велики број пчелара. И стационарни пчелари јужно од Саве и Дунава имају своју летњу пашу: липу, ливаде, разно ко-

Слика 5

Слика 6

ровско биље, понекде и сунцокрет, а није ретка ни медљика.

За успешно коришћење летњих паша потребно је сачувати снагу заједнице, сузбити појаву ројевог нагона и спречити експанзију варое. Развој варое се све до августа може успешно држати под контролом повременим исецањем трутовског легла. Ако се друго или треће исецање грађевњака обави при врџању багрема, почетком јуна варое сигурно нема много. Остаје да се то понови и после врџања меда од липе или сунцокрета.

Слика 7

Проблеми у очувању снаге заједнице, радног расположења и елиминисању развоја ројевог нагона најуспешније се решавају увођењем младе матице у јуну. Али, како то лако и успешнијо извести? Погледајмо поново слику бр. 3 и део текста о умножавању заједнице. Изнео сам на основу свог искуства, али и многих других, да је формирање роја у оквиру заједнице најбољи начин умножавања, између осталог и због тога што он представља и најбољи начин припреме друштава за летње паше. Разлоги су следећи.

У току јуна, све до селидбе, у кошници су активне две матице које изграде веома јаку заједницу и 15–16 ЛР рамова квалитетног легла (сл. 7). Млада матица је већ уведена у друштво, а ројевог нагона нема, јер је друштво сада привремено двоматично.

Преостаје да се изврши замена места плодиштима тако да трећи наставак са младом матицом буде на подњачи, а први са старом заузме његово место изнад друге матичне решетке. Други наставак остаје на свом месту. Ако у њему има меда треба га врцати. Затим се, од старе матице, са три до четири рама легла и два са поленом и медом формира рој.

Пчелињим заједницама припремљеним на овај начин (сл. 8) у повољним пашним условима може затребати још медишних наставака. Нису ретки случајеви да неке од оваквих заједница на летњим пашама сакупе више од 100 kg меда.

Слика 8

За почетнике

ХВАТАЊЕ МАТИЦА РУКОМ

Милан Јовановић

Ул. Радоја Крстића бр. 37/16, 37240 Трстеник, (063) 8325-970, (037) 713-335
www.apairyum.co.yu, apiaryum@ptt.yu

Да бих се оспособио за ручно хватање матице, што представља вештину која умногоме убрзава рад на пчелињаку, у почетку сам морао осмислити поступак и етапе како би брзо савладао ову технику коју мора познавати сваки комерцијални одгајивач матица.

Купио сам прво специјални стаклени хватач (чешке производње) и одустао од њега јер се показало да фактор време игра веома велику економску улогу.

Што се стреса тиче, мислим да је код других поступака стрес можда и већи, јер је притисак увек дуж целог матичиног тела укључујући и најосетљивији – трбушни део. Код ручног хватања све је уредсређено на грудни, веома тврди део.

Потребан је осећај који се добија временом. У почетку сам имао страх да не повредим матицу, али тај непријатан осећај треба победити и све ће постати ствар рутине. Потребно је вежбати на трутовима и старим матицама.

Део где се матица хвата је веома тврд (грудни део или торакс) и потребно је урадити нешто веома нехумано да би дошло до ослобађања од страха. Једноставно треба притиснути једну веома стару матицу на грудном делу (до смрскавања) и осетити колика је сила потребна да „пукне“ торакс.

Трбушни део се не сме такнути, јер је све мекано и лако повредљиво, поготово што се ту налазе витални органи матице.

Поступак за десноруке (за леворуке је све обрнуто) је следећи:

Палац и кажипрст десне руке се спајају имитирајући маказе при врху спојених прстију. Прсти при врху прво стоје распирени. Када се уочи матица на саћу, без икаквог страха прсте треба приближити на око 0,5–1 см од грудног дела, а у правцу кретања матице, прсти се нагло усмеравају ка грудном делу матице (слика 1). Када се осети тренутак смиривања матице, прсти се нагло усмеравају ка грудном делу матице (слика 2) све док врхови прстију благо не додирну саће. Сада када је она благо притиснута на саћу (са тако распиреним прстима), прсти при врху се скупљају клизећи „на горе“ по бочним деловима

Слика 1

Слика 2

Слика 3

Слика 4

грудног дела, све док се не споје. Када се прсти споје, матица се сигурно хвата за крила (слика 3), јер су крила баш ту, где је претходно извршен тај благи притисак.

Сада се левом руком (опет са кажипрстом и палцем) лагано клизи по палцу и кажипрсту десне рuke (слике 4 и 5) на доле, да не би дошли у ситуацију да нека од ногу матице, при хватању оде „на горе“, а тим чином би повећали вероватноћу повреде пошто она стално маше ногама док је држимо за крила. Сада је матица у левој руци (слика 6). Осећај за овај притисак (да вам матица не побегне) мора се створити. Десном руком се узима обележивач и врши се обележавање (слика 7).

Када се пусти обележивач, матица се опет десном руком хвата за крила. Она тада мора све ноге хитро покретати.

Уредба Европске уније о органској производњи у пчеларству забрањује потсецање крила матици, али у САД, на пример, овај поступак се по жељи купца, угрђује у цену матице и кошта 1\$ (слика 15).

На крају се матица убацује у кавез, али за почетника ће сигурно бити мука угурати матицу у рупу на кавезу, јер се деплава да када глава прође, она никако неће предњим нога-

ма унутра. Ту се губи дosta времена, посебно када је већа серија упитању и тада се мора употребити сила на затку матице, што опет повећава вероватноћу повреде.

Ако је у питанju Бентонов кавез много је лакше и брже, а и мања је вероватноћа од повреда, ако горња мрежица није захефтана. Тада се матица директно убацује са горње стране кавеза (рупа на кавезу мора бити затворена), а онда се мрежица хефталицом причврсти за дрво (слике 8 и 9).

Након тога, скида се чепић и убацују се пчеле (4–6). Левом руком (палцем) држи се отвор затворен док се десном руком не ухватачица. При убаџивању пчела слично се поступа и бирају се пчеле које узимају мед у ћелији (слике 10 и 11).

Глава пчеле се гура у рупу на улазу (слике 12, 13 и 14), где се притом при врху шире палац и кажипрст. Она даље сама улази у кавез.

Када се споје сви ови „кадрови“, све убрзо прераста у „филм“, чија брзина расте у зависности од броја покушаја.

После неког времена нестаће потреба за сликом 2 и матица ће се одмах хватати директно за крила пошто ће „осећај“ учинити своје.

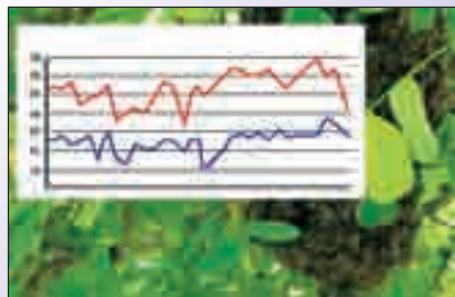
АПИМЕТОРОЛОШКА ПРОГНОЗА ЗА ЈУН

Дејан Крецуљ

После ћудљивог и превртљивог времена у мају, према предвиђањима метеоролога, јун ће у Србији отпочети стабилним и повољним временским приликама за пчеле и пчеларе. Већ у првој половини месеца очекује се лепо, али не претопло време, са температурама у границама од око 16 °C у јутарњим сатима до око 25 °C у подне. Кипа, у трајању од два до три дана предвиђа се у седмичним интервалима, када су могуће појаве локалних грмљавинских непогода. Овакав развој времена статистички наликоваће временским приликама какве су биле давне 1958. године.

Такво време очекује се у првој и другој декади, док ће се у трећој усталити знатно вишег температуре, што ће се огледати у лепим, свежим јутрима, након којих ће се жива у термометру пењати и преко 30 °C, па овако повољно време треба искористити како би се послови након багремове папе благовремено и квалитетно завршили. Подсетимо да се кошнице не смеју опљачкати, па зато у свакој мора да остане довољно меда у случају да се прогнозе евентуално и не остваре. Време када су заједнице на врхунцу развоја треба искористити за узгој матице и планско умножавање друштава.

Мада се не очекују екстремне врућине, треба имати у виду да су то вредности у хладу, па се мора обратити пажња на вентилацију, а ни појило се не сме запоставити. Паузу у медобрану треба искористити за наставак борбе против варое.

ДА ВРЦАЊЕ МЕДА ПОСТАНЕ ПРАВО ЗАДОВОЉСТВО

Dipl. ing. Иван Јурковић

Ул. Магајнова 26, 1231 Љубљана

+386 1 5373-636, +386 31 325-089, ivanjurkovic@yahoo.de

За пчелара врцање меда представља тежак и мукотрпан рад, то ми пчелари добро знајмо, нарочито када имамо много пчелињих друштава са пуним медиштима. Овај посао мора бити урађен без обзира на метеоролошке услове, постојећу пашу и наше расположење.

Код великих пчелињака са кошницама настављачама масовно се користи бежалица за одстрањивање пчела из медишних наставака која се поставља дан раније пред врцање меда. То је добро ако у кошницама имамо матичне решетке, јер тада у медиштима нема легла. Слаба страна овог поступка је што морамо отићи на пчелињак дан раније, дигнути медишне наставке пуне меда, поставити бежалице, па тек следећи дан врло брзо поскидати медишне наставке и однети их у објекат за врцање. Тада је мед у медишним наставцима без пчела, охлади се и врцање је отежано.

У Америци постоји више начина ослобађања медишта од пчела. А колико пчела

Слика 1. На УВП одстрањивамо јоклопац са задње стране. Вештачку преграду поставимо изнагредије, а ћелија може останати у подњачи

Слика 2. Метална ћелија је L профил, која је претварићена на скупљач јчела, претварајући се за шраф на подњачи

остане у медиштима – то не саопштавају. У употреби су разни препарати којима се натаџа тканина и тако натопљена поставља се на сатоноше. Пчеле напусте медиште и прелазе у плодиште. Колико тог препарата упје мед, посебно је питање (*пре само јар година дошло је до скандала у Грчкој због присуствова недозвољених средстava у меду која се користије за одстрањивање јчела из медишта, о чему је Пчелар дејтальније писао августом 2005. на 353. страни – најомена уредника*).

Данас жељим да вам представим мој начин одстрањивања пчела из медишних наставака, који сам поступно уводио. Услов за то је поседовање универзалне вишнаменске високе подњаче, која је описана у Пчелару број 2/2007, на страни 76.

Током даљег рада био сам задовољан лаким и брзим одстрањивањем пчела директно у високу подњачу. После тога, рамове са медом слажем у празне наставке који се налазе на колицима.

Слика 3. Огстіранывач пчела сасіюю се ог куїшиїа у коме су два валька сінірално ѹостіављена са чейкама ог прыродне длаке. Сваки вальак има свой електромутоўпор који ѹокреће акумулятар ог 12 V. Электромутоўпоры су ѹричвршчены на куїшиїе које єе везано ѹраком ог շуме или еластычном ѹраком

Слике 4 и 5. При огстіранываньи пчела, доволюно ёе да рам сіусістимо између вальака чије чейкі обршиу све пчеле дырекційно у високу йодніцу, а рам извучемо и слажемо у празан настіпавак

У међувремену сам дошао до сазнања да је овај мој метод могуће осавременити и то ми је успело. Зато га са радошћу препоручујем свим пчеларима.

Ретко се деси да на раму остане нека усамљена пчела. Ради се врло брзо, без напора и није потребан пчеларски шешир и остала пчеларска опрема.

Не могу да схватим да се овако корисне иновације у пчеларству тешко усвајају. Врчанье меда мора да постане право задовољство.

Цена комплетног уређаја је 150 евра.

ОПТИМИЗАЦИЈА ДОБИЈАЊА МАТИЧНОГ МЛЕЧА

Prof. dr Јован Кулничевић
Апицентар, Београд

Матични млеч је један од најважнијих производа кинеских пчелара. Од осамдесетих година прошлог века континуирано је вршена, годину за годином, успешна селекција високо производивних пчела на повећано путчење матичног млеча.

У овом тексту биће дат приказ написа објављеног у часопису American Bee Journal за март 2003. године, који је потписао prof. dr Jianke са Универзитета Hangzhou. Пошто се он и лично бави практичном производњом матичног млеча, углавном је дао опис рада на свом пчелињаку, али додаје да је то широка пракса прихваћена од стране већине кинеских пчелара. Јер, да није тако, не би се кинеска годишња производња млеча кретала између 2 500 и 3 000 тона, што је половина српске производње, али не млеча, него меда!

Кинески пчелар који располаже стручном оспособљеношћу за производњу матичног млеча, ако просечно годишње по пчелињем друштву произведе од 5–7 kg млеча, то се сматра неопходним да би се рад исплатио. Професор каже да је он још 1997. имао 10 kg матичног млеча по пчелињем друштву и дођаје да жели да подели то своје искуство са другим пчеларима заинтересованим за ову врсту привређивања.

Да би се постигли врло високи приноси матичног млеча, морају се познавати основни услови производње. Под тим се подразумевају следећи фактори: јака пчелиња друштва, обилна снабдевеност храном, одговарајући топлотни режим, оптимална старост ларви за пресађивање, специјална опрема за пресађивање, специјална опрема за сакупљање млеча и, оно најважније, научно засновани рад са пчелињим друштвима. Међутим, најважнији фактор је матица. Prof. dr Jianke тврди да је на исти начин радио са пчелама у ранијим годинама, али је његова просечна производња по пчелињем друштву у осамдесетим годинама прошлог века била

само 2 kg, у раним деведесетим 3–4 kg, а 5–6 kg у касним деведесетим. У 2003. години просек је износио 10 kg по кошници. Сматра да је за такав напредак најзаслужнији квалиитет матице.

Као прво, почело се са одабирањем матица из пчелињих друштава која су давала вишег матичног млеча. Тако је рађено из генерације у генерацију уз коришћење изолованих спаривалишта, вештачког осемењавања матица и молекуларне биологије. Овако створене селекционе линије са високом производњом матичног млеча сада имају стабилну наследност ове производне особине. Ако имате овако добре матице, други трошкови као што је додатна исхрана, мало коштају у односу на добит од високе производње млеча.

Пчелињаци чија је главна намена висока производња млеча треба да имају и одржавају селекционе линије за такву производњу. Те линије треба да су продуктивне, како при повољним, тако и неповољним пашним условима. У исто време мора се обраћати пажња на квалитет матичног млеча. Последњих година селекцијом су добијене линије пчела које поред високих приноса дају млеч са високим садржајем масних киселина које су носиоци најважнијих позитивних биолошких карактеристика овог пчелињег производа. Који је најоптималнији начин да се дође до оваквих линија? Уопште узвиши, веома је тешко вршити селекцију на високу производњу матичног млеча у кратком временском периоду, поготову ако се то ради на неизолованим пчелињацима. Због тога је најбоље набављати такве матице од за то специјализованих одгајивача.

У 2001. од својих пчелињих друштава професор је добио по пчелињем друштву за 72 сата у просеку 250 g матичног млеча. Све је рађено на исти начин као и ранијих година, изузев матице. Од 30. јула до 17. августа у 16 производних циклуса сакупљен је млеч

од 10 пчелињих друштава. У току једног месеца, по пчелињем друштву добијена су 2,5 kg млеча, а за пет месеци то износи 12,5 kg. Због тога је просек од 10 kg произведеног млеча по пчелињем друштву уобичајен у пчеларској практици Кине. То ће рећи да се од 30 пчелињих друштава може у току сезоне добити 300 kg матичног млеча (*није превис у последу нула – примедба аутора шкота*).

Професор Jianke даље износи како се долази до оваквог циља. Он користи стандардне LP кошнице. Једина разлика је у томе што је избацио из употребе стандардне матичне решетке, које се постављају између два дубока наставка. Да би ограничио матицу, он користи изолатор од матичне решетке са три оквира. Матица се стално налази у том изолатору који је фиксиран у доњем телу кошнице. Та три изграђена празна оквира служе за полагање јаја матици. Матица се изолује да би се добио простор за оквире са пресађеним ларвама, како у горњем, тако и у доњем наставку. Ако би се користила нормална матична решетка, почечи матичњака од пластичног материјала са пресађеним ларвама додавали би се само у горњем наставку. Пошто су пчеле које луче млеч равномерно распоређене по целој кошници, оне које су у доњем телу остале би неискоришћене. Други недостатак употребе матичне решетке је што кроз исту треба да се проплаваче пчеле које се враћају са паше. Губљење времена смањује принос млеча и меда. Експериментални подаци за дугогодишњи период показују да се са изолатором повећава производња млеча за 20,1%, а меда за 25,3%.

Даље професор приказује како се тај начин изоловања матице практично користи код добијања млеча. Јачина пчелињих друштава треба да се одржава на најмање 11 оквира добро поседнутих пчелама уз вишак пчела на зидовима и оквирима са храном, 7 у доњем телу, у то урачуната и три оквира са матицом у изолатору и 4 оквира изван изолатора и још 4 оквира у горњем наставку. Процес производње при раду са 4 оквира у којима се налазе летвице са пластичним почечима матичњака и пресађене ларве (у сваком оквиру по 125), састоји се у следећем. Првог дана у горњи наставак се ставе 2 оквира са по 125 пресађених ларви. Другог дана у доњи наставак (плодиште где се налази изолатор са матицом) додају се још 2 оквира са по 125 пресађених ларви (*то је за*

два дана невероватних 500 почетака матичњака са пресађеним ларвама – примедба аутора шкота). Трећег дана се не ради ништа. Четвртог дана сакупља се млеч из два оквира која су додата првог дана. Та два оквира одмах се поново пресаде и ставе у доње тело на место два оквира додата другог дана. Ова два оквира се преместе у горњи наставак на место два оквира из којих је тог дана узет млеч. Оквири са пресађеним материјалом треба да имају између себе два оквира са леглом. Сваких 6 дана оквири са леглом се премештају у делове кошнице где се производи млеч, а у изолатор долазе оквири из којих се извело или изводи легло. Овај процес се одвија у регуларним интервалима у току целе производне сезоне.

Последњи, или такође врло важан фактор, јесте одржавање високих резерви меда и полена у пчелињим друштвима за производњу млеча, као и стимулативно прихранјивање кад је то потребно. Прихранјивање је особито важно пре и после паша, да би се одржала јачина друштава. Његово је правило да се прихрана може вршити увек када дође до смањења залиха меда и полена. Свакодневно прихранјивање треба да се састоји од мешавине меда и шећерног сирупа, што је много боље него сам шећерни сируп. Концентрација хране, тј. однос воде и шећера зависи од влажности амбијента. Обично је однос шећера и воде 1:1,5. У свој клими концентрација шећера у сирупу може бити мања. У беспашном периоду, прихрана се мора вршити свако вече (односно ноћу) пре него што се додају оквири са пресађеним материјалом, као и пре одузимања оквира са млечом. Количина додате хране зависи од евентуалног уноса нектара. Уопште узвешти, на сваки оквир пчела треба давати по 5–100 g хране. Полен је веома важна храна за пчеле. Нема полена – нема пчела, а наравно нема ни матичног млеча. Полен је главни материјал неопходан за лучење млеча. Да би се количина произведеног млеча максимално повећала, друштва морају имати обиље полена. Пчелиње друштво које произведе 10 kg матичног млеча у сезони утрошиће велику количину полена. Веома је тешко покрити такву потребу само са поленом који пчеле унесу споља у кошницу. Полен из хватача из других друштава мора бити сакупљен и чуван под најповољнијим условима, да би био употребљен кад га нема у пољу, да би се одржала стабилна производња матичног млеча и остварио добар профит.

За почетнике

Верољуб Умельић

Ул. Чеде Дулејановића бр. 33
34000 Крагујевац
(034) 362-879, (063) 814-80-80
vumeljic@ptt.yu, www.umeljic.com

ЗБРИЊАВАЊЕ ПРИРОДНИХ РОЈЕВА

И поред свих радњи које пчелари предузимају да би спречили појаву ројевог нагона, може да се деси да неко пчелиње друштво измакне контроли и да се изроји. Поједини пчелари имали су прилику да се нађу у пчелињаку у тренутку ројења неког друштва или да на грани, или неком другом месту, затекну рој који се ту прихватио. Ретко који пчелар одоли да затечени рој не скине и не смести га у кошницу. Неки пчелари сматрају да тиме помажу пчелама тог роја. Међутим, овакво „збрињавање“ роја од стране пчелара треба условно посматрати, јер ако га не бисмо дирали, он би се, после одређе-

ног времена сам збринуо, сместивши се у одабрано природно станиште, које је најчешће у одговарајућој шупљини неког дрвета.

Пчелари, жељећи да олакшају себи посао око „збрињавања“ ројева, и плашећи се да их не изгубе, покушавају са вишемане успеха да их „приволе“ да не одлете далеко од пчелињака и да се прихвате на жељено место. Ако се на пчелињаку затекнемо у тренутку изласка роја из кошнице, и то опа-зимо, можемо покушати да на њега утичемо да се прихвати где бисмо ми желели. У пчеларским трговинама се могу набавити феромонски мамци за ројеве. Мамац треба, ако очекујемо ројење неког друштва, окочити на неку нижу грану оближњег дрвета. Постоји могућност, да ће се рој, привучен мирисом мамца, окочити баш на то место (сл. 1).

Доста поуздан, а бесплатан „феромонски мамац“ можемо и сами направити од позна-

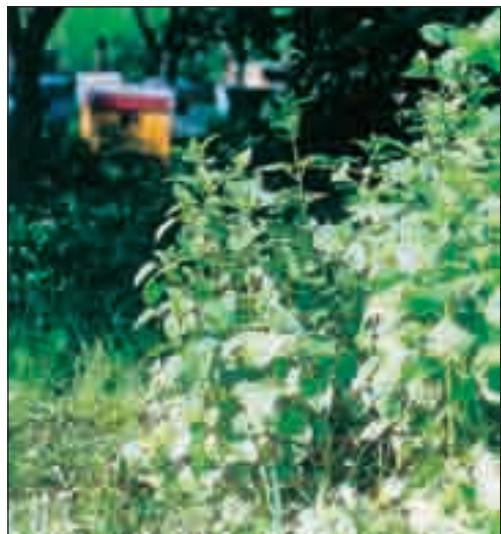
Сл. 1. Пчелари могу утицати на то да се рој ухваћи на жељено место

те пчеларске биљке матичњак (*Melissa officinalis L.*) (сл. 2). Када стабљику и листове ове биљке растрљамо рукама, она одаје веома пријатан мирис који и пчелама одговара. Када тако растрљану биљку окачимо на жељено место, велика је вероватноћа да ће се рој, привучен њеним мирисом ту и прихватити.

Искусни и спретни пчелари понекад успевају да „одведу“ рој, који је тек изашао из кошнице, до жељеног места. У тренутку излaska роја треба већу количину тек убрање биљке матичњак растрљати рукама и ући у облак роја, односно испод њега. Биљку треба све време трљати уздигнутим рукама. Привучен мирисом ове биљке, рој окружи пчелара, који се затим полако креће према унапред одабраном дрвету и на одговарајућу грани причврсти матичњак, па се брзо са тог места удаљи, како рој не би пошао за њим, пошто му руке миришу на матичњак. Рој ће, у већини случајева, почети постепено да се прихвата за грани на којој је остављена биљка матичњак.

Сл. 2. Биљку матичњак (*Melissa officinalis L.*) треба ћајити у близини пчелињака

Ако имамо, за хватање роја припремљену празну вршкарку, можемо покушати да рој „приволимо“ да директно из ваздуха уђе у њу. Вршкарку треба са унутрашње стране добро натрљати биљком матичњак, а затим је намазати медом или попрскати шећерним сирупом. Са овако припремљеном вршкар-

ром, отвором окренутим на горе, треба ући испод роја. Када већи део пчела, а са њима и матица, уђе унутра, треба је пажљиво окренuti и са отвором ка земљи, спустити на припремљену даску. Убрзо ће све пчеле ући унутра.

Прихватање ројева

Дешава се да се рој, по изласку из кошнице дигне нешто више у ваздух и већом брзином почне да се удаљава од пчелињака. Пчелар покуша да га прати или на путу му се испрече разне препреке, као што су ограде, међе, живице, шумарци, па се рој убрзо изгуби у даљини. То су одбегли ројеви.

У давна времена, када се пчеларило примитивним кошницацама са непокретним саћем, природно ројење пчела је била честа и пожељна појава, јер је то био и једини начин умножавања пчелињих друштава. Због тога су тада прописима била одређена правила и поступци при праћењу, присвајању и прихватању одбеглих ројева. Основно правило је било да рој припада ономе ко га први пронађе. У том случају, стабло дрвета или друго место на коме се рој окачио, видљиво је обележавано, најчешће загребаним знаком у облику крста или укрштеним гранама. Тиме је означендо да је рој пронађен и да има власника, јер требало је отићи до пчелињака за вршкарку и остало што је потребно за скidaње и прихватање роја. У случају да пчелар, при праћењу роја који се удаљава од пчелињака, мора да иде преко туђе њиве, или се рој окачи на дрво које се налази на тој њиви, власник тог имања није могао да забрани пчелару да се туда креће. Али је зато пчелар био дужан да власнику имања надокнади штету коју је нанео усевима при праћењу и скidaњу роја.

Од тада је много времена прохујало, али пчеле се и даље природно роје, додуше ређе, па ова правила треба и сада поштовати.

За прихватање ројева који су се окачили на грани дрвета или другим местима, пчелари користе разне направе, које називају ројњаче. Оне могу бити у облику разних мањих сандука, са покретним дном или без њега, затим у облику платнене вреће и сл. Међутим, најчешће коришћена ројњача је стара добра вршкарка. Пре коришћења, вршкарку треба добро термички дезинфиковати, или како то пчелари кажу, треба је „опалити“. То чинимо тако што на тлу заложимо малу ватру, па

кај се она добро разгори поклопимо је вршаком и тако је држимо неко време, водећи рачуна да се не упали. Затим је скидамо са ватре и када се охлади, унутрашњу површину добро натрљамо бильком матичњак. Пожељно је да, такође унутрашњу страну, намажемо са мало меда или је попрскамо шећерним сирупом.

Пре скидања роја треба да припремимо и подлогу на коју ћемо вршкару са ројем поставити. За то се обично користи нека даска, или равна дрвена столица, или ако имамо у резерви, подњача, поклопна даска или раван кров кошнице. У ову сврху може добро да послужи и равна камена плаоча. Подлогу постављамо на тле, испод роја који виси на грани.

Ако се рој окачио на ниску, тању грани дрвета, онда вршкару узимамо у руке и са отвором окренутим на горе, навлачимо је на рој (сл. 3). Затим наглим покретом ударамо рубом вршкаре у грани, због чега ће се рој од ње одвојити и упасти унутра. Одмах треба, пажљиво и полако, вршкару окренути отвором ка тлу и спустити је на припремљену подлогу. Убрзо ће и остале пчеле, које су се разлетеле около, ући у вршкару и све ће се смирити.

Сл. 3. Ако се рој закачи на ниску и танку грани дрвећа, лако ћемо га прихватити у вршкару

Овако закачен рој можемо да прихватимо и у мању кошницу, нуклеус, на исти начин као и у вршкару, с тим што га по стресању пчела одмах поклапамо и спуштамо испод, на тле. Пред вече, када се пчеле смири, нуклеус преносимо у пчелињак, на стално место, пажљиво подижемо поклопну даску

на коју су се пчеле окачиле, у нуклеус стављамо неколико рамова са сатним основама, на њих стресемо пчеле, па поклопну даску враћамо на своје место.

У случају да се рој окачио на неку нижу дебљу грани, коју не можемо да протресемо, треба да се послужимо пчеларском четком и да брзо са ње забришемо што више пчела у подметнуту вршкарку. Јер, ако би на грани остао део пчела, а међу њима и матица, пчеле из вршкарке би изашле и поново се вратиле на исто место.

Ако се рој закачио високо на дрвету, на тањој грани, онда ћемо вршкару ставити у нарочито припремљене рогульје (сл. 4), па рој стрести, на већ описан начин.

Сл. 4. Прихватавање роја са висље грани дрвећа

Некада се рој окачи за ниску танку грани, близу пчелињака. У том случају га можемо сместити у кошницу, на стално место, без коришћења вршкаре. Претходно кошницу постављамо на жељено место у пчелињаку и у њу стављамо 5–6 рамова са сатним основама. Пожељно је ставити и један рам са медом. Маказама за резање воћа или малом тестерицом пажљиво отсецамо грани на којој је рој, добро је придржавајући, да не би дошло до наглог потреса када је одсечемо. Одсечену грани са ројем који се на њој

Сл. 5. Смештање роја директно у кошницу

Сл. 6. Смештање роја у кошницу на терену

налази, полако носимо до припремљене кошнице и наглим покретом руке, пчеле стрејсамо у њу (сл. 5).

Дешава се да при обиласку кошница, далеко одсељених на пашу, затекнемо рој који се закачио на танку грану ниског дрвета или неки жбун, а немамо ни вршкару ни празну кошницу. У овом случају, тим ројем можемо знатно појачати неко друштво, које се ту налази. Кошницу коју желимо да појачамо отварамо и из средине горњег медишта привремено уклањамо 5–6 рамова. Грану са ројем отсецамо и преносимо до ове кошнице, па пчеле стресемо у празан простор медишта (сл. 6). Затим уклоњене рамове враћамо на своје место и кошницу затварамо. Наравно да овој кошници треба и простор проширити.

Поставља се питање шта ће бити са матицама – из роја и постојећом? Свакако да обе неће моći да опстану у кошници. Када дође до близског сусрета – боља ће победити. А можда ће саме пчеле, пре тога, „одлучити“ која ће остати у животу.

У Пчелару бр. 5/2007, стр. 205, детаљно је приказан начин скидања роја који се ухватио високо, за неку дебелу и неприступачну грану, или високо за бандеру, или за димњак, па нема потребе да

Сл. 7. Прихваћање роја помоћу рамова са изграђеним саћем

то понављамо. Када се рој ухвати ниско, за стабло дрвета или за неки стуб, треба узети 3–4 плодишна рама са изграђеним саћем у којима је пожељно да има и мало меда, и рамове прислањати уз пчеле (сл. 7).

Када оне на њих намиле стављаћемо их у припремљену кошницу, коју затим примиче-мо до остатка роја. Ако је на рамовима са пчелама у кошници пренета и матица, и остатак пчела ће брзо ући унутра. У кошни-цу треба поставити и 2–3 рама са сатним основама.

Некада се рој окачи на крајње неприступа-чино место, на пример на крај дуге гране неког дрвета, веома високо од тла. У том случају не треба по сваку цену покушавати скидање роја, нити се плашити за његову судбину, већ му треба пожелети срећу у да-љем животу. Рој ће се сам збринути, следећи инстинкте које је природа дубоко урезала у гене пчела.

Смештање прихваћених ројева из вршкара у савремене кошнице

Рој, који смо са гране прихватили у вр-шкару, наравно да у њој може и да остане, с тим што ћемо је увек преместити у пчели-њак, на стално место. Међутим, данас мало пчелара има пчеле у вршкама. Ту и тамо се на по којем пчелињаку нађе по која насељена вршකара, али пре као занимљивост или носталгични украс пчелињака, него као опредељење пчелара за такав начин пчела-рења.

По правилу, рој прихваћен у вршкару пчелари премештају у савремену кошницу. У пчелињаку, на жељеном месту, треба по-ставити кошницу у коју хоћемо да настани-мо прихваћен рој из вршкare. У кошничу

Сл. 8. Смештање роја из вршкare у кошницу

стављамо 5–6 рамова са сатним основама. Пожељно је да ставимо на крајња места још по један изграђени рам са медом. Истог дана, када је рој прихваћен, пред само вече, када су се пчеле смириле, узимамо вршкарку са ројем и држећи је вертикално, са отвором на доле, пажљиво преносимо до припремљене кошнице, са које су скинути кров и поклопна даска. Наглим трзајем руке, уз благи ударац у сатонше рамова, пчеле са матицом из вршкарке стресамо у кошницу коју затим одмах поклапамо (сл. 8). Вршкарку постављамо испред кошнице, ослањајући је врхом о тле, а отвором на полетальку, како би и преостале пчеле лако прешле у кошницу. На крају, ред је да рој насељен у новом дому, и ако није гладан, частимо хранилицом шећерног сирупа. Ово друштво одмах изјутра почине пуном снагом да општи са околином. Бићемо веома пријатно изненађени када само неколико дана касније видимо да су, изузетном виталношћу и снагом пчела природног роја, сви сатови изграђени и да их матица већ увек задеже. Ако не пре, онда чим прве генерације младих пчела почну да се изводе, овом друштву треба додати нове рамове са сатним основама.

Заштита пчелињих друштава у природним стаништима

Пчеле су заштићене законом као драго-

цена животињска врста и забрањено их је уништавати. То свакако значи да је забрањено уништавати пчелиња гнезда, па и она изграђена у природним стаништима, у шупљинама дрвећа.

Када примете да кроз отвор на неком дрвету излеђу пчеле, поједини „пчелари“ не могу да одоле да то дрво не искасане и униште, и њега и пчелиње гнездо, вадећи из шупљине саће са пчелама, леглом и медом (сл. 9). При томе доста саћа и пчела буде изгњено, а неретко страда и матица. Оно пчела што натерају да уђу у подметнуту вршкарку, уз неколико комада искиданих сатова сметтају у кошницу, формирајући какав-такав рој.

Прихватиће пчеле силом наметнуто станиште и изградиће у њему себи и ново гнездо. Али, зашто пчелама одузимати право да живе у природном станишту, када су га већ саме одабраle, уредиле и у њему изградиле гнездо? Пре тога оне су нам се „нудиле“, док су као рој висиле на грани, пружајући нам прилику да их сместимо где год желим. Ако већ ту могућност нисмо искористили, не ометајмо их ни сада да живе у стаништима у којима су живеле и опстале милионима година.

Зашто убијати дрво само зато што је пчелама пружило уточиште?

Зашто уништавати пчеле и дрво, те величанствене дарове природе?

Сл. 9. Ово не треба радићи!

Prof. dr Милан Ђировић, Крагујевац
(034) 318-037, (064) 58-93-504

ПРОГНОЗИРАЊЕ МЕДЕЊА ЛИПЕ

Пчеларима је познато да неке биљне врсте (медоноше), иако цветају, не луче нектар сваке године. По томе је нарочито позната липа, јер код ове биљке „неродне“ године су чешће од „родних“. На то утичу многи фактори: климатски услови (у претходној и текућој години), стање земљишта, влага итд. Због свега тога, за прогнозирање медења липе за сада нису познате поуздане методе.

Тај проблем ствара велике трошкове нарочито пчеларима који из удаљених подручја пресељавају своја пчелиња друштва на липову пашу. Приход може бити тако мали да не покрива ни трошкове превоза, а камоли да донесе добит. Чак и они пчелари који имају стационарне пчелињаке покрај липових шума, не остварују очекиване приносе иако су за то добро припремили своја пчелиња друштва. За обе групе пчелара било би веома корисно да знају начин прогнозирања медења липе и у случају негативне прогнозе, да пчеле преселе на неку повољнију локацију и тиме смање трошкове, а повећају приходе.

Размишљајући поодавно о том проблему, анализирао сам факторе који утичу на излучивање нектара липе и неких других дрвенастих биљака. Дошао сам до сазнања да одлу-

чујући утицај на то имају хранљиве материје које се од корена, преко стабла и грана, крећу ка цветовима. У тој течној храни, између осталог, има много скроба. То је најважнија материја од које се ствара нектар (раствор шећера). Уколико је скроба више, утолико ће лучење нектара у цветовима бити издашније и липа ће боље медити. При смањењим количинама скроба, што се често дешава, смањује се и лучење нектара.

Са тим сазнањем, решење проблема се своди на идентификацију количине скроба у гранама липе уочи цветања. Из хемије је познато да скроб помешан са јодом даје мешавину плаве боје. Нијанса мешавине је утолико тамнија уколико је присуство скроба веће. Ради спровођења овог експерименталног, тј. прогностичког опита, набавићемо апотекарски јод (густа течност тамно жуте боје) и разблажити га са мало воде. Затим треба одабрати неколико стабала липе и на сваком од њих пресећи неколико спољашњих грана (по косом или попречном пресеку). Те пресеке треба одмах премазати помоћу четкице разблаженим јодом. Разблаживање јода се врши ради лакшег пронирања раствора у ткиво пресеченог дрвета. Услед контакта јодног раствора и раствореног скроба, пресечена површина (до тада бе-

ла) почиње да поприма плаву боју, а на основу боје закључујемо о количини скроба. Ако скроба има сасвим мало, премазана пресечена површина неће уопште променити боју или ће неприметно поплавити, као да је благо осенчена. У том случају медење ће бити слабо. При обилном присуству скроба, пресек ће постати тамно плав што указује на то да ће медење липе бити добро, а сходно томе и приноси.

Описани начин процене интензитета медења липе примењивао сам више година, чини ми се успешно. Како у близини мог пчел

лињака нема густих липових шума, то сам „експеримент“ спроводио на појединачном дрвећу, неколико дана пре цветања липе. Закључио сам следеће. Уколико су јодним раствором премазане пресечене површине грана липе биле тамније, утолико су, кад липа процвела, пчеле у већем броју и агресивније „нападале“ ово дрво. При бледо плавој боји пресека, био је слабији и „напад“ пчела на процветало медоносно дрво зависи од издашности луčења нектара.

Сигурно је да се описана метода може ве-родостојније проверити у липовој шуми (на пример, на Фрушкој Гори), и то посматрањем „напада“ пчела на процветало дрвеће, али и евидентирањем приноса меда. Дужим „експериментисањем“ могле би се саставити и таблице зависности приближног дневног уноса нектара од нијансе плаве боје стандардизованим раствором јода премазаних пресека.

Аутор не може препоручити оптимално време вршења „експеримента“ пре цветања липе. Сви су изгледи да се оглед може извршити и до десет дана пре цветања, а то је до-вольно дуг период за доношење коначне одлуке – селити пчеле на липову пашу или не. Јсто тако, отворено је питање да ли се описан оглед може поуздано применити и код других дрвенастих биљака (на пример кестен-ка).

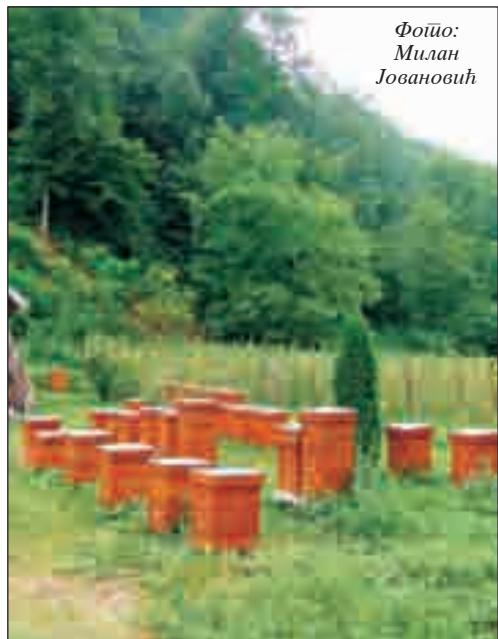

Фото:
Милан
Јовановић

ИЗВЕШТАЈ СА СЕДНИЦЕ ИО СПОС-а

На седници ИО СПОС-а од 21. априла 2007. године донете су следеће одлуке. Формирана је Комисија (М. Вукић, Д. Бељинац, Д. Мирић), која ће сублимирати и формулисати све предлоге са Скупштине, а након тога ће тако дефинисани предлози бити увршћени у програм рада. Одлука је донета једногласно. Донет је програм прославе 110 година СПОС-а и одлука да се пронађе фирма која ће најповољније урадити повеље СПОС-а, јубиларне значке, плакете, статуете СПОС-а и документарни филм о СПОС-у. Донета је одлука о бројним пратећим манифестацијама и конкурсима поводом јубилеја, али ће њихова конкретизација уследити на једном од наредних састанака. Изабрана је нова Комисија за маркетинг (председник Ђоко Зечевић и чланови Дејан Ђукаловић и Слободан Јанковић). Родољубу Живадиновићу се увећава хонорар за 12 000 динара на име активности које спроводи као Координатор СПОС-а за сарадњу са државним органима. У часопису Пчелар се дозвољава објављивање огласа за продају пчелињих ројева и друштава, али не и неселекционисаних матица. Пошто је истекао рок предвиђен за продају старих часописа (31. март 2007), старе часописе расходовати.

ИЗВЕШТАЈ СА КОНГРЕСА БАЛКАНСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ ИСТАНБУЛ 29. III – 1. IV 2007.

Dipl. ing. Живослав Стојановић, председник СПОС-а

Први Конгрес Балканске пчеларске федерације у организацији Турског пчеларског савеза, одржан је у древном граду Истанбулу у хотелу Radison SAS. Организација скупа је била на веома завидном нивоу, са изузетним гостима из Европе и Азије, са веома успешим предавањима и излагачима пчелињих производа и опреме за пчеларство. Био је присутан председник Апимондије A. S. Jørgensen (Данска), као и секретар и помоћ-

Са председником Апимондије

ник секретара Апимондије (Италија). Такође, присутни су били сви представници Балканске пчеларске федерације (Бугарска, Румунија, Турска, Грчка, Србија и (не)званично, Црна Гора. У име нашег Савеза били су Живослав Стојановић и Јожеф Агарди.

Турски пчеларски савез је организацију скупа поверио професионалној агенцији ZED која је обезбедила практично све, од регистрације учесника, истоветних штандова за све излагаче, до конгресне дворане са изузетно успешом сценографијом, озвучењем, кабинама за превођење (турски, енглески и руски језик) и снимањем читавог скупа до физичког обезбеђења. Излагачи су били доминантно из Турске (Фирма Петек из Измира са 3 штанда), али и из Румуније, Бугарске и BiX (само из Србије ниједан учесник). Посебан штанд имали су Балканска пчеларска федерација и Савези пчелара Румуније и Бугарске. Била је обезбеђена и посебна сала

за Апимондију и сала са рачунарима уз могућност коришћења интернета. Церемонија свечаног отварања била је 29. марта.

Предавачи су били из Турске, Румуније, Бугарске, Грчке, Аустрије, Сирије и Македоније.

Иако је све деловало перфектно, иако се на предавањима имало заиста шта чути, организатор, Турски пчеларски савез, није био задовољан. Разлог томе је тај што се нису успели финансијски покрити, јер су цене учешћа и за њихове прилике биле превисоке (150 евра улазница за изложбу Arięxpo и предавања).

Бугарски пчелари су дошли колима и једним у целости попуњеним аутобусом, али је мало ко од њих ушао у салу за предавања, па чак ни у простор изложбе – све због превисоких цена. Изложба је била добро посете-

Са секретаром Апимондије и делегацијом Русије

на, поготово у суботу, али за предавања се то не може рећи, јер је сала, сем на дан свечаног отварања, углавном била полупуста. Стога је на састанку федерације заузет став да се по један, највећи скуп у свакој чланици Федерације, убудуће проглашава и скупом Балканске пчеларске федерације, а да на истом право учешћа имају и излагачи из земаља чланица Федерације. Повезивање чланица би било још више изражено, а трошкови би за госте били кудикамо нижи. Тако је донета и начелна одлука да и наша манифестација (Ташмајдан или нека друга) поприими такав карактер. Такође је договорено да се наредни скуп Балканске пчеларске федерације одржи у Париси (Грчка) који би био у целости посвећен Законској регулативи Грчке (преносу тих искустава свим чланицама Федерације) и свему што се тиче извоза меда у ЕУ. Овде је сигурно вредно истаћи да Грчка има 22 сарадника координатора за пчеларство који најчешће раде у канцеларијама регионалних пчеларских савеза и пружају сву потребну помоћ сваком пчелару, био он члан Грчког пчеларског савеза или не. Притом нису на платном списку Савеза пчелара, већ их 50% плаћа држава Грчка, а 50% ЕУ (ех, где смо ми у свему томе, али и све остале чланице Федерације).

Са ћосиођицом Стјелом (Stella Papanastasiou),
једном од 22 сарадника координатора
за пчеларство у Грчкој
и научним радништвом Турске

Ариехро отворили су председник Савеза пчелара Турске, Mustafa Sarıoglu и председник Балканске пчеларске федерације, Коста

Турски мед у саћу

Костов. На изложби је било свих до сада и нама мање или више познатих пчеларских производа, опреме, алате и пчеларских производа. Ипак, од свега виђеног, моју пажњу је највише привукла специјална решетка за сакупљање прополиса за ЛР кошници. Њена цена на неколико штандова турских опремаша кретала се од 2,0–2,2 евра по комаду. За веће количине (преко 20–30) могла је да се купи и по нижој цени од 1,50 евра. Када су у питању пчеларски производи, посебно сам био импресиониран чињеницом колика је, каква је и у каквим формама, производња меда у саћу код турских пчелара. Друго одушевљење везано за мед у саћу било је када сам сваког јутра, за време доручка у хотелу, видео на шведском столу и ЛР рам са медом у саћу, од кога сваки гост посебним ножем може одсећи комад меда у саћу за доручак. Међу свим штандовима посебну пажњу не само нас представника СПОС-а, већ и осталих, пре свега турских посетилаца, привукао је и штанд Аимеда из Санског моста из

Председник Балканске пчеларске федерације
Костија Косијов у обиласку штандца фирмe
Аимед из Босне и Херцеговине

Произвођачке цене меда \$/kg					Светска производња меда У хиљадама тона			
Земља	2000	2001	2002	2003	Земља	2003	2004	2005
Кина	0,73	0,60	0,54	0,52	Кина	295	305	305
САД	1,30	1,55	2,93	3,10	Русија	126	136	139
Аргентина	0,86	0,87	1,32	1,88	САД	82	82	82
Турска	4,58	3,66	4,59	5,59	Аргентина	75	80	80
Индјија	2,05	1,81	1,76	1,84	Турска	70	74	74
Мексико	1,79	1,82	1,82	1,96	Украјина	54	58	61
Русија	0,59	0,70	0,64	0,74	Мексико	56	57	57
Австралија	0,97	0,91	1,08	1,31	Индјија	52	52	52
Канада	1,39	1,51	1,79	3,33	Канада	35	33	33
Шпанија	1,89	1,98	1,94	3,28	Австралија	16	16	16
Италија	1,62	1,61	1,95	1,98	Бразил	24	25	25
Грчка	4,42	4,49	5,00	4,36	ЕУ (25)	166	170	174
Иран	16,52	13,31	4,93	4,61	Друге земље	297	284	283
Француска	2,17	2,20	2,25	2,67	Укупно:	1348	1372	1381

нама суседне државе, Републике Босне и Херцеговине.

Предавања су одржана по следећим секцијама: биологија и патологија пчела, пчеларски маркетинг, апитерапија, техника пчеларења, полинација и флора, стратегија пчеларских интеграција у ЕУ. Предавачи су били из Турске, Румуније, Бугарске, Грчке, Аустрије, Сирије и Македоније.

Са сваке од наведених секција могао би се написати посебан описанија извештај, или за ову прилику навео бих најбитније информације везане за пчеларски маркетинг, јер је то тема која највише погађа наше пчеларе због отежаног пласмана меда. Од наших пчелара увек можемо чути како нам је мед јефтин, али никада нећемо чути колике су нам произвођачке цене меда. Стога овде преносим табеларни приказ произвођачких

цена меда у свету према подацима турских аутора, као и приказ највећих светских производа.

Из наведених табела се јасно види да су најниže произвођачке цене меда у Кини, а да су највеће у Ирану, Турској и Грчкој. Што се тиче укупне производње меда, највећа је у Кини, Русији, САД, Аргентини и Турској.

Када је у питању светски и посебно кинески извоз меда, подаци су такође дати табеларно. Дакле, највећи светски извозници меда су Кина, Аргентина и Мексико, а када је у питању кинески извоз меда, највише га извозе у Јапан и САД. Представница грчког пчеларског савеза, Stella Papanastassiou, изнела је, за мене изненађујући податак, да Грчка извезе у Кину и до 1 000 тона годишње свог, грчког меда. То је први пут да сам чуо да се Кина појављује и као увозник меда (веро-

Светски извоз меда У хиљадама тона				Кинески извоз меда У хиљадама тона			
Земља	2002	2003	2004	Земља	1998	1999	2000
Кина	77	84	82	Јапан	23	32	39
Аргентина	80	70	63	САД	20	22	24
Мексико	34	25	23	Немачка	14	8	12
САД	4	5	4	Остале земље	22	25	28
Канада	23	15	14	Укупно:	79	87	103
Остале земље	125	153	192	Извор: Министарство пољопривреде САД			
ЕУ (у треће земље)	8	7	6	Напомена: Подаци у табелама преузети су са презентација на Првом конгресу Балканске пчеларске федерације			
ЕУ (унутар ЕУ)	54	42	59				
Укупно:	405	401	443				
Извор: FAO+Comext							

ватно у циљу поспособљавања квалитета меда за реекспорт) и прва помисао ми је била – што би било добро за пчеларство и код нас и у свету када би Кина постала већи потрошач и увозник меда.

Многе наше пчеларске наде везују се за евентуални извоз меда у ЕУ, стога ево неколико табеларних битних података о стању пчеларства у Европској унији. Сем података о броју пчелара и броју кошница, можда је најинтересантнија чињеница да је проценат професионалних пчелара у ЕУ свега око 3% и да је код професионалаца просечна величина пчелињака свега око 260 кошница. Када је упитању производња меда и увоз меда у ЕУ, ситуација је видљива у табели.

Из ових података о производњи и увозу меда у ЕУ можемо извукти неколико веома интересантних закључака:

- 1) да је учлањењем нових 10 чланица, укупна производња меда увећана за око 50% (са 117 на 163 хиљаде тона годишње производње),
- 2) да су највећи производњачи меда Шпанија, Немачка, Француска и Мађарска,
- 3) да је Мађарска као нова чланица ЕУ сигурно највећи производњач меда по становнику, око 2,2 kg,
- 4) да је Немачка највећи увозник, јер у структури укупног увоза меда у ЕУ, скоро половина иде за Немачку.

Када је реч о новим чланицама у ЕУ, интересантни су подаци о њиховој укупној производњи и потрошњи, односно о њиховим вишковима или евентуалним мањковима у потреби за медом.

Ови подаци нам говоре још једном да

Мађарска има значајне вишкове меда, односно да је укупна производња 5 пута већа од потрошње и да је оријентисана на извоз свог меда. Тржне вишкове меда имају и Словачка и Чешка, док остale чланице (недостају подаци за Словенију, Кипар и Малту) имају нешто већу потрошњу од производње меда за око 20–30%.

Пчеларство у Турској је имало снажан тренд раста у другој половини XX века као и почетком првих година XXI века. Њихове званичне статистичке податке можете погледати у табели.

Током претходних година наши пчелари су имали пар пчеларских екскурзија до Грчке и до њихових пчелара и пчеларских заграда. Грчка је такође значајан европски производњач меда и сигурно један од оних производњача са добром извозном ценом меда. Њихове званичне статистичке податке сам приказао у табели.

Са овог скупа, као највреднијим за нас сматрам упознавање и веома добру комуникацију са членим људима Анимондије (Jørgensen и Janoni), као и са свим членим људима националних савеза Федерације, а поготову с Румунима, Грцима, Бугарима и Турцима. Као веома вредним, такође сматрам и познанство и комуникацију са dr Nic-ham Al Rouz из Дамаска (Сирија) и Александром Пономаревим, кореспондентом руског часописа Пчеловодство (овај часопис је објавио репортажу М. Ђировића о последњој Ташмајданској изложби са сликом Краљице меда СПОС-а).

Свечана церемонија затварања Конгреса одржана је у недељу 1. IV 2007.

ЧУДЕСНИ МУМИО

Милан Јовановић, Трстеник

Апитерапија

Ако поменете реч „пчела“ или „пчеларство“, за већину оних који се не баве овим послом прва асоцијација ће вероватно бити мед.

Доста је оних који познају и друге пчелиње производе, али је веома мали број оних који знају како да их на прави начин искористе. Оно што сам уочио јесте да већина потрошача узима течни мед директно, а да веома мали број ову „златну течност“ раствара у хладној или топлој води.

Овде бих посебно напомену испитивање prof. dr L. B. Лазебника (ЦНИИ, гастро-

ентерологија, Москва) које је показало да они који имају повишену желудачну киселину могу смањити киселост ако користе топли раствор меда (100 ml воде загрејане на температуру од 35–40 °C + 50 g меда, 1,5 сати после доручка и ручка и један сат пре спавања) са успешном смањењем киселости од 76,4%, док они који имају мањак киселости треба да користе хладни раствор меда и воде (100 ml воде охлађене на температуру од 13–15 °C + 50 g меда, три пута дневно пре јела) и успешном повишењем киселости од 75%.

Такође и водећи светски апитерапеути говоре да људски желудац директно уношење меда изузетно тешко подноси, да се искоришћење хранљивих материја смањује и да га је најбоље мешати са водом, биљним чајем, соком, јогуртом (Младенов, Стангацију).

Кристалисани мед је веома неповољан за пчеле (поготово зими), али, са друге стране, за људе је веома погодан пре свега због могућности жвакања чиме се уз помоћ плљувачних жлезди подстиче боља размена материја. Корисно је да се мед пре гутања задржи у устима док се потпуно не отопи, јер се на тај начин подстиче антибактеријско дејство и за то је веома погодан кристалисани мед (Кулинчевић). Ако је кристалисани мед још увек у саћу, тиме се може повећати корисно дејство жвакања.

Међутим, мало ко је чуо за „мумију“ или „планинску крв“, а зову га још и „планинске сүзе“. Пре више хиљада година, оне пчеле које су налазиле станиште у стенама и пећинама остављале су своја гнезда на местима која животињама и човеку нису била на дохват руке.

Временом је дошло до фосилизације меда, воска и млека и настао је „мумија“. То је за сада једина реална претпоставка научника, јер места на коме се налази и састојци у њему недвосмислено указују на то. Постоје разне врсте мумија, а класификација зависи од места настанка.

У стара времена мумија се користио за лечење најразличитијих болести, а помињу га и Аристотел, Авицена, Бируни, Арази и многи други мислиоци и лекари које историја памти. Песники су га препоручивали у најсложенијој од свих болести – патњи од љубави, а богати путници, трговци и хаџије никада нису полазили на пут без крупице мумија која би их штитила од многих болести.

А онда је некако пао у заборав, па је тек седамдесетих година прошлог века почела да му се посвећује изузетна пажња, јер је откривено да мумија садржи веома ретке аминокиселине, посебне минерале и масне киселине, а зову га још и тајним оружјем против болести. По-

стоји много састојака у мумију за које наука још и не зна.

Русија је до пре неколико година забрањивала извоз мумија, јер је тамо третиран као национално благо. Боја му је тамна или кестенјасто mrка, а укус нагорак.

Мумија садржи много минерала, шест аминокиселина, природне стероиде, витамине А, Б, Ц и Џ (цитрине), фосфолипиде и полифенол комплексе, терпеноиде. Такође су присутни и трагови макроелемената (кобалт, никл, бакар, цинк, магнтан, хром, гвожђе, магнезијум и други).

Утврђено је да поседује антикоагултивно (против згуштавања крви) дејство (dr T. P. Абдурахманов, 1970), да лечи болести периферног нервног система, радикулите, неуралгије, тешке случајеве неуралгије нерва тригеминуса као и оболења централног нервног система. Код тромбофлебита дубоких вена доњих екстремитета користио се мумија у количини од 0,3 g једном дневно у току 10 дана. Установљено је да су симптоми нестајали у потпуности после 8–10 дана (Б. И. Козловскаја, А. М. Мамадалијева, С. Д. Мадијаров, 1968).

Такође је утврђено да мумија стимулише регенеративне процесе код инфаркта миокарда, као и да убрзава процес обновљања свих мишићних, нервних и копнених ткива. Утврђено је да преломљене кости зарастају два пута брже уколико се користи мумија (В. Н. Исмаилова, 1969).

Фалсификатори веома вешто фалсификују мумију, а та појава је била присутна и код старијих народа. Интересантан начин за уврђивање квалитета мумија, а који су користили стари народи, записао је један истраживач путописац који је путовао средњом Азијом.

Он наводи да су петлу или кокошки ломили ногу, а затим узimalи 0,5 g мумија и мешали са уљем црвене руже. Да би добили ружино уље, латице ружа су морали умакати у воду и потом све то загревали и цуптили да ври. Вода је испаравала, а уље које остаје се пронушитало кроз газу. Смесу мумија и ружиног уља су делом накапали петлу у грло, а већи део су кори-

стили за премазивање места прелома пре него што су стављали мек повез. Ако су петлу преломљене кости срасле за 24 часа, мумио су сматрали чистим и квалитетним. Дешавало се да кости срасту и за невероватних 16–17 сати.

Када је Mary Jane Fisher из Вашингтона довела сина код лекара на редовну контролу после прелома ноге, лекар се упитао како је могуће да је све срасло за тако кратко време, а требало је да прођу још две недеље. Mary је рекла: „Зове се мумио, а преторучио ми је најбољи Јријајијел“.

Лековитост мумија се доказала и код лечења желудца, бубрежа, туберкулозе, рана и опекотина, чирева, астме, упалних процеса, тровања отровима биљног порекла, stomачних проблема, шећерне болести. Примењује се у гинекологији, а изузетан је у постоперативном периоду за јачање имунитета (С. Шакиров, Т. М. Шамшина; С. И. Гершаков, Л. Х. Хабибов, А. Ј. Војгелмен, А. С. Вишњевски, Ј. Н. Нуралијев). На Московском медицинском институту посебно наводе како му-

мио потпомаже корекцију имуног статуса човека код скривених имунодефицитарних стања. Наиме, болесници од инфекционо алергијске бронхијалне астме код којих је откривен дефицит Т лимфоцита, добијали су по 0,15 g мумија два пута на дан, током 15–20 дана. После завршетка лечења установљено је да су се Т лимфоцити у крви приближили нормалним вредностима.

Наука ставља мумијо у биостимулаторе првог реда, еликсир који диже из мртвих, а претерано узимање мумија (предозирање) може довести до психичког растројства, па се никако не саветује самолечење. Не препоручује се трудницама и деци млађој од 12 година.

Око 20 генерација морају стрпљиво и несебично чувати овакве остатке пчелињег гнезда, како би неке наредне генерације имале користи од ове лековите материје. За многе је мумијо настао случајно, ван домаћа људи и животиња, док неки мисле да је сачувавају поруку: „Вечно српљење, а супра сија сење“.

СЕЋАЊЕ НА ЧЛАНА УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА ЧАСОПИСА ПЧЕЛАР 100 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА АКАДЕМИКА И ПРОФЕСОРА ДОКТОРА СВЕТИСЛАВА ЖИВОЈИНОВИЋА

Петар Ж. Ђерговић

Ул. Војводе Танкосића бр. 7/17, 18000 Ниш
(018) 249-359, (064) 15-23-444

Несрећним случајем, 3. децембра 1966. године изгубио је свој живот академик dr Светислав Живојиновић, редовни професор Шумарског факултета у Београду и члан уређивачког одбора нашег часописа Пчелар.

Покојни професор Света рођен је 1907. године. Од ране младости почeo је да се бави пчеларством, добијајући прве пчеларске савете од своје мајке. Као одличан студент, скренуо је пажњу својих професора, који га задржавају на Польопривредно-шумарском факултету за асистента на предмету ентомологија.

У првим текстовима из пчеларства нарочито су запажени његови радови и студије из области непријатеља пчела из света инсеката који су објављени на страницама Пчелара.

После II светског рата, кога је провео у заробљеништву у Немачкој, професор Света се сав ангажује на обнови попаљеног Польопривредно-шумарског факултета у Земуну, где је у сарадњи са својим колегама успео да врло брзо оспособе Катедру за заштиту биља, како за наставни, тако и за научни и стручни рад. Период после рата обележиле су многобројне акције попуштања више хиљада хектара

голети листопадним и нарочито црногоричним шумама, посебно у пограничним појасевима Србије. У приградским и градским парковима, улицама и многим селима, засађене су, поред осталих, и софоре о којима је писао и Иван Бридушић недавно у Пчелару (8/2004), највећом заслугом академика Свете. Софора цвета јула и августа, врло је медоносна и краси многе паркове широм Србије, а у Нишу Чайр, парк у тврђави и око ње и обале Нишаве.

У току свог врло плодног научног и педагошког рада објавио је преко 150 научних, стручних и популарних публикација, обрађујући, поред пчеларства, врло студиозно и проблематику заштите биља и шума. На проблему заштите шума уживао је велики углед научног радника у нашој земљи као и

ван њених граница. Његово капитално дело „Шумарска ентомологија“ се користи у образовању високо стручних кадрова, а користе је и пчелари у упознавању најситнијих дефолијатора биљака тј. шума из фамилије лисних и штитастих вашију, које излучују течне екскременте богате шећером (медљинку) од којих пчеле производе мед медљиковац.

Српска академија наука и уметности, цењећи велико и значајно научно дело професора Свете, изабрала га је 1963. за свог дописног члана. Савезно извршно веће (тадашња Влада), за научни допринос и интензиван рад у привредном развоју земље одликовала га је Орденом рада.

Пчелари Србије памте га у најлепшим успоменама!

РЕПОРТАЖЕ

Скривено богатство тишине

На Врбицу, у селу Слишану на падинама Петрове Горе, испод Радана, одржан је 21. Дан пчелара УП Лесковац. Домаћин славе био је **Станко Новаковић**, марљиви пчелар и добар домаћин, пчелари 30 година и добитник је дипломе Јована Живановића. Испред куће грађене у моравском стилу, на осунчаном пропланку са којег се пружа поглед на

остатке византијске метрополе Царичиног града, окупило се стотину пчелара и мештана. Станко је упознао госте са својим начином пчеларења. Пчелињак се налази на 550 метара над морем и користи три издашне ливадске паше годишње са просечним приносом од 50 kg годишње. Ваља рећи да је овај скуп пчелара протекао у расположењу благе тишине, рада, надмоћног мира и марљивости, који су понајвише својствени пчелама. Када је византијски цар Јустинијан на овом месту почeo да гради своју метрополу, као најистуренији бедем источног хришћан-

ства, одушевљено је узвикнуо: „Ово је место на коме Сунце никада не залази“.

С. Николић

Посета Бања Луци

Образовним планом ДП Чачак за ову годину предвиђена је посета и бањалучким пчеларима која је реализована 20. априла 2007. године. Три дана дружења 20 чачанских пчелара са колегама у Бања Луци остаће у трајном сећању свих учесника. Преко 1 000 km пута дуж Србије, Републике Српске и Федерације искоришћено је за уживање у природним лепотама предела кроз које смо пролазили и подсећање на догађаје из ближе и даље прошлости. За занимљива казивања дуж пута били су задужени професори **Момчило Зарубица** и **Жико Ненадић**. Бањалучани су били дивни домаћини. Захваљујемо се председнику друштва **Веселку Гатарићу**, **Браниславу Кончару**, бившем председнику **Попржен Данилу** и најстаријем пчелару Бања Луке **Босанчић Гојку** (рођен 1913). Надам се да остали неће замерити што им не помињемо имена, мало је простора у Пчела-

ру за такве лјудине. И њима хвала и сви су добродошли у узвратну посету Чачку.

Ранислав
Крунић

РЕГИОНАЛНА АСОЦИЈАЦИЈА
ПЧЕЛАРСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ЈУГОИСТОЧНЕ СРБИЈЕ (РАПОЈС) – Ниш и
БАЛКАНСКА ПЧЕЛАРСКА ФЕДЕРАЦИЈА
организују

**VI МЕЂУНАРОДНИ СТРУЧНИ СЕМИНАР
О КОМЕРЦИЈАЛНОМ ОДГАЈАЊУ МАТИЦА**

**МАТИЦЕ СЕ
РАЂАЈУ ПЕВАЈУЋИ**

Алексинац, субота, 23. јун 2007, Дом културе, 9 сати

Сазнајте тајне најбољих српских и бугарских стручњака за одгајање матица

- 09.00–09.10** Ing. Властимир Спасић, председник РАПОЈС:
Поздравна беседа
- 09.10–09.20** Коста Костов, председник Балканске пчеларске федерације:
Уводно излагање
- 09.20–09.30** Коста Костов свечано уручује сертификате
српским лекарима који су завршили Курс апитерапије
у организацији Министарства здравља Бугарске
- 09.30–10.40** Prof. dr Јован Кулинчевић, Апицентар, Београд:
Селекција и методе одгајања матици у Србији
(Апицентар)
- 10.40–11.40** Prof. dr Пламен Петров,
Аграрни универзитет, Пловдив:
Селекција и методе одгајања матици у Бугарској
- 11.40–12.00** Пауза
- 12.00–13.00** Милета Марковић, професионални одгајивач матица и
кооперант Апицентра, Јабучје:
*Практична употреба за усјецино одгајање
висококвалитетних матици*
- 13.00–13.30** Prof. dr Пламен Петров,
Аграрни универзитет, Пловдив:
*Одгајање и промет матици у Европској Унији
са специфицитима појединих земаља*
- 13.30–14.00** Дискусија

Посебан гост на семинару биће Ганчо Ганев, председник Националне
браничне организације Бугарског пчеларског Савеза (пчелари, трговци,
научници).

Улаз је бесплатан за чланове Асоцијације уз акредитацију. Можете се
учланити преко друштава пчелара (**100** динара), или плаћањем појединачне
чланарине (**500** динара) коју треба уплатити на жиро-рачун Асоцијације
105–6847–52 (понети оригинал уплатнице као доказ уплате).

Након семинара, организује се дводневни

ВИШИ МЕЂУНАРОДНИ КУРС ОДГАЈАЊА МАТИЦА

Алексинац, субота и недеља, 23. и 24. јун 2007.

Курс ће држати колегијум предавача са семинара

Број полазника је ограничен. Предност имају пчелари који су завршили први курс о одгајању матица 26. јуна 2005, а остали пчелари по редоследу пријављивања. Курс ће се одржати на узорном пчелињаку Саше Ракочевића у селу Станци (18 km од Алексинца).

Котизација за курс износи 3.700 динара и, поред похађања курса, обухвата и: присуство семинару без посебне накнаде, ручак и вечеру у суботу, преноћиште у вишекреветним собама (2–6), доручак и ручак у недељу, DVD снимак семинара, сертификат „Мастер одгајања матица“.

Превоз организују полазници. Ноћење је у Дому ученика у Липовцу, 4 km од пчелињака.

ПРОГРАМ КУРСА

Субота, 23. јун 2007.

15.00–15.40	Ручак у Липовцу
16.00–18.00	Први део курса на пчелињаку
18.30–19.00	Вечера у Липовцу
19.15–20.00	Теоријска припрема за активности у недељу (колегијум предавача са семинара)
20.00–20.45	Пројекција филма о одгајању матица у БиХ
20.45–21.30	Пројекција филма о одгајању матица у Немачкој

Недеља, 24. јун 2007.

07.00–07.30	Доручак у Липовцу
08.00–14.00	Други део курса на пчелињаку
14.30–15.30	Ручак у Липовцу
15.30–16.00	Посета велелепном манастиру Светог Стефана у Липовцу

Начин пријављивања полазника: Позивате бројеве (063) 860-8510 или (018) 846-734, са којих ће вам се дати одобрење (са позивом на број) да уплатите 3.700 динара на рачун Асоцијације 105-6847-52. У року од **највише два дана** на исте бројеве јавите тачан датум уплате и добијете потврду да сте регистровани.

Молимо вас да се што пре пријавите, пошто је број места ограничен.

Технички организатор,
Dr med. Родолуб Живадиновић,
Поштредеседник Асоцијације за образовање и маркетинг

Председник Организационог одбора,
Ing. Властимир Спасић,
Председник Асоцијације

Активности у Зајечару

Подно Краљевице, у сали Дома војске Србије 3. марта 2007. одржана је редовна годишња скупштина пчелара Зајечара, заједно са изложбом воска и опреме. Усвојени су извештаји и план активности за 2007, прихваћен предлог о формирању Асоцијације пчелара источне Србије (обухвата 10 удружења Зајечарског и Борског округа уз могућност приступа и других удружења из овог дела Србије) и прихваћени су принципи европских стандарда у пчеларству.

Након скупштине, пред још пунијом салом, предавање је одржао професор **Лебедев** из Русије. Стручњак светског гласа говорио је о савременом пчеларењу наглашавајући да Србија и Тимочка крајина имају све предуслове за производњу квалитетних и еколошких пчелињих производа. Предавању су присуствовали и гости из Књажевца, Бора, Мајданпека, Больевца, Неготина и Кладова, а скуп су пропратиле све ТВ куће у Зајечару и Народне новине Тимок.

Радомир Симоновић

Активности у Ердевику

У Ердевику је 8. фебруара 2007. предавање одржао **mr Наум Банцов** на тему еколошко-биолошког пчеларења и производње високо продуктивних и хигијенских матица.

Поводом 68 година од оснивања прве и једине пчеларске задруге у тадашњем Шидском срезу, УП „Липа“ из Ердевика је одржало свечану седницу и доделило дипломе активнијим и старијим пчеларима **Хорват Палку**, **Сегеди Јајошу** и **Манојловић Ђури**, а захвалнице **Зец Милутину** из Месне управе и **Петру Станијуковићу** из Ловачког друштва. Донета је одлука да се за ускршње

празнике прикупи помоћ за оболелу децу у болници Принциповац код Шида.

Нећак Радивој

Скупштина у Прибоју

УП Прибој одржало је 4. фебруара редовну скупштину на којој је усвојен извештај о раду и план за наредну годину. Признања

је уручио председник Асоцијације Златиборског и Моравичког округа **Ђоко Зечевић** који је говорио о раду Асоцијације и регистрацији пчелињака. Поред представника околних удружења, гост нам је био и председавајући Скупштине СПОС-а **Милић Вукић**. Предавање је одржао **Верольуб Умельњић** о одгајању матица. Свим члановима је подељен билтен удружења. Сви су се похвално изразили о раду Удружења након уједињења.

Саво Мрдак

Узорковање у општини Шид

У сарадњи УП Шид и републичког ветеринарског инспектора, 20. априла 2007. организовано је узорковање пчела и легла на више пчелињака ради контроле здравственог стања пчела. Узорковање је извршила **dr sci. vet. med. Нада Плавша** уз помоћ сарадника **Петра Лепкина**, **Јоване Џованил**,

Зорана Мучаловића, Игора Мрављевића и Огњена Делића уз присуство ветеринарског инспектора **Желька Крнете**. То је била добра прилика да се локални ветеринарски техничари усаврше у обављању ове активности која је у интересу и пчелара и потрошача.

Након радног дела, одржано је пригодно дружење. Шидски пчелари су схватили вредност ове законске обавезе и кренули су са испуњавањем својих обавеза које се траже од стране надлежних органа, а сада остаје да ти исти органи ураде нешто на решавању бројних проблема пчелара.

Горан Нештић

МАРК-КОМ Белановица
Производимо на свом пчелињаку

Душан Мирић
014/89-769; 063/80-76-142

МЛЕЧ, ПОЛЕН, ПРОПОЛИС и МЕД
На велико и мало
МАТИЦЕ, РОЗЕВИ, пакетни 1,2 кг.
на рамовима ФАРАР и ЛР
комплект кошнице за пчелама

ПЧЕЛАРСКА FARMA JEVTIĆ

MATICE	PROIZVODNA DRUŠTVA	МОГУЋ СВАКИ ДОГОВОР
PAKETNI ROJEVI	KOŠNICE, MED	
ROJEVI NA DB RAMOVIMA	FORMIRANJE KOMPLETNOG ПЧЕЛИЊАКА	
ROJEVI NA LR RAMOVIMA	ISPORUKA U НАШОЈ АМБАЛАЖИ	

MILAN JEVTIĆ 35267 ОПАРИЋ
(035) 722 564 (063) 895 86 08

MILANJEVTIC.COM
MILANJEVTIC@PTT.YU

BRZO-LAKO-KVALITETNO !

Prodajem prese za bušenje ramova sa automatskim utiskivanjem biksni u ram.

-Biksne za ramove 3x7 mm

-Prohrom-inox žicu za ramove 0.4 i 0.45mm

-Američke razmakke za ramove

Oslikajte i ubrzo seđi posao oko običavanja ramova.

Žica je lakú i odporu zateže jer se ne usisca u drvo.

a voditi se ne savljuje

031/894-331

895-176

Šengeneković

ПАКЕТНИ РОЈЕВИ
РОЈЕВИ НА ОДУ И ЦД РАБОТ
БИОСВЕТ СРБИЈА РАБОТ
ПРОДАЈА ПРОДУКТА МЕД
ПРОДАЈА СЛАДКОСТИ

ПЧЕЛАРСТВО "АРСИЋ"
РЕДОД. БЕГРОВАЦ
ПЧЕЛИЦА КРАЛЉИЦА

ПРОДАЈА ПРОДУКТА МЕД
ПЧЕЛАРСТВО "АРСИЋ"
065-725-5157, 065-775-75-05

ALAT, ОРЕМА И ПРИБОР ЗА ПЧЕЛАРСТВО
szpr **D R A G A N** - ŠABAC
15353 Majur, Vere Blagojević 26. tel: 015/377-009; 063/233-813

Производимо прибор за врење, пчеларски прибор и заштитну опрему

Унапрђена матична решетка на идејном раму од 6 mm са помоћним летом.

Ново: Олакшавте себи рад. Без додатних преграда поставите електрични погон на вашу центрифугу.

* НАШЕ ПЧЕЛАРСКО ИСКУСТВО И ИНЖЕНЕРСКА ТЕХНОЛОГИЈА СУ У СЛУЖБИ САВРЕМЕНОГ ПЧЕЛАРЕЊА *
СА "DRAGAN"-ом JE ЛАКШЕ ПЧЕЛАРИТИ.

власник:
ing. Dragan Đurić
пчелар

**Д.О.О.
СМНА ПРОМЕТ**

Производи, откупљује, пакује и пласира
мед и остале пчелиње производе
преко трговине широм Србије

11319 Крњево, Бул. ослобођења 16
тел: 026/821-080; 064/864-20-19; 064/864-20-21
E-mail: cmana-promet@ptt.yu

**CENTAR ZA SELEKCIJU I
REPRODUKCIJU MATICA
TIMOMED D.O.O. Knjaževac**

19350 Knjaževac • Kej Velika Vlahovica 7a
tel: 019 732-330, 732-872, 730-721
fax: 019 732-485 • e-mail: timomed@ptt.yu

Rešenje za selekciju pčela i reprodukciju matica izdano je od Ministarstva poljoprivrede broj: 270-367-00027/2005-24 od 17.06.2005. godine

VRŠIMO PRODAJU:

SELEKCIIONISANIH MATICA
(u periodu od 15.05.2007. god.)

PAKETNIH ROJEVA

Isporuka matica vrši se
po redosledu uplate.

Kontakt telefoni:

"Timomed":

063 27-37-606 (Aneta) i 019 730-721 (Milan)

Prodavnica u Zaječaru:

019 424-420 (Dušica)

Repro stanicu u Zaječaru:

064 83-45-232 (Branislav Jovanović)

Prodavnica u Negotinu: 019 545-323 (Zlatica)

Prodavnica u Sokobanji: 018 833-569 (Nela)

Prodaja u Beogradu: 064 414-0542 (Svetlana)

Vršimo otkup meda i
ostalih pčelinjih proizvoda!

ЦЕНТАР ЗА СЕЛЕКЦИЈУ И РЕПРОДУКЦИЈУ
У САРАДЊИСА ПОЉОПРИВРЕДНИМ ФАКУЛТЕТОМ БЕОГРАД

"Матица Стојановић"

Тимочка 6, 36103 Рибница, Краљево
тел/факс: 036 37 53 38
моб. тел. 063 80 333 59, 064 44 61 911
e-mail: pcelicazzz@yahoo.com

5

Обезбеђивање матица по захтеву купца боја/брс.
Испорука по редоследу пријаве.
ЗАВЕЋЕ КОЛИЧИНЕ ОДОБРАВАМО ПОПУСТ!

ЛИНИЈСКИ СЕЛЕКЦИОНИСАНЕ
МАТИЦЕ

РЕГИСТРОВАНИ ПРОИЗВОЂАЧ МАТИЦА
РЕШЕЊЕМ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ БРОЈ 420-01-00139/2004-04
ПАКЕТНИ РОЈЕВИ - РОЈЕВИ НА ЛР - РАМУ

Karolji
Nektar
- Већј -

Vlasnik: Láslo Karolji
21220 Bećej, Uđarnička 40
Telefon: 021-817-274
mobil.: 063-7754-048
Email: karoljini@sojanet.co.rs

- *IZRADA I PRODAJA SATNIH OSNOVA SA 20% ZAŠTITE OD VAROJE
- *ZAMENA I ODKUP VOSKA I STAROG SAĆA
- *LEKOVI ZA PČELE PČELARSKI PRIBOR I OPREMA
- *IZRADA SVEĆA
- *POGAĆA ZA PREHRANU PČELA
- *BAGREMOW LIPOK LIVADSKI I SUNČOKRETOV MED
- *ODKUP MEDA I PROPOLISA
- *BIO PROGRAM OD MEDA

ЦЕНТАР ЗА СЕЛЕКЦИЈУ И РЕПРОДУКЦИЈУ
У САРАДЊИ СА ПОЉОПРИВРЕДНИМ ФАКУЛТЕТОМ БЕОГРАД

"Пчелица Стојановић"

Тимочка 6, 36103 Рибница, Кральево,
тел. 036 37 53 96 моб. тел. 063 80 333 59, 064 44 61 911, pcelicazzz@yahoo.com

ЛИНИЈСКИ СЕЛЕКЦИОНИСАНЕ МАТИЦЕ

РЕГИСТРОВАНИ ПРОИЗВОДАЧ МАТИЦА РЕШЕЊЕМ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ БРОЈ 420-01-001382004-04

НАШИ ПРОИЗВОДНИ КАПАЦИТЕТИ: - ЦЕНТАР ЗА СЕЛЕКЦИЈУ 700 ПЧЕЛИНЬХ ЗАЈЕДНИЦА СА КАПАЦИТЕТОМ РЕПРОДУКЦИЈЕ 6000 МАТИЦА И 300 ПАКЕТНЫХ РОЈЕВА И РОЈЕВА НА ЛР РАМУ.

- РЕПРОСТАНИЦЕ: 3800 ПЧЕЛИНЬХ ЗАЈЕДНИЦА СА КАПАЦИТЕТОМ РЕПРОДУКЦИЈЕ 5500 МАТИЦА И 2500 ПАКЕТНЫХ РОЈЕВА И РОЈЕВА НА ЛР И ДБ И ФАРАР РАМУ.

РЕПРО СТАНИЦЕ

- МИОДРАГ РАДОСАВЉЕВИЋ
Ваљево, тел. 014 220 113, 064 296 18 78
- ЗОРАН КОСТИЋ
Крупњ, тел. 015 681 253, 063 772 62 08
- МИЛАН ЈЕВТИЋ
Опарић, 035 722 564, 063 895 86 08
- РАДЕ МАРЈАНОВИЋ
Бајина Башта, 063 817 39 09
- ПЧЕЛИЊАЦИ МИРИЋ
Белановица, 014 89 769, 063 807 61 42
- ИГОР ИВОВИЋ
Крагујевац, 063 63 00 29
- ПЧЕЛАРСТВО АРСИЋ
Течић - Рековац, 035 723 347, 063 775 75 06
- ПЧЕЛИЊАЦИ ТАНАСКОВИЋ
Дудовица, 011 818 60 41, 063 80 18 358
- МИТРОВИЋ МИЛАН
Крушевача, 037 455 035, 064 38 32 561
- СТАНИСЛАВ ВЕНЕР
Купиново, 064 375 50 74
- МЕДЕНА Ђ. Зоран Ђурић
Меховине, 015 518 532, 063 89 50 610
- ДРАГАН ЈЕВТИЋ
Милија Ратковић

ПЧЕЛИЦА
КРАЉЕВО

5

ПČELINJAK JOVANOVIĆ - ZAJEČAR

PAKETNI ROJEVI

ROJEVI NA DB, LR, AŽ RAMOVIMA

FORMIRANJE KOMPLETNOG ПČELINJAKA

МОГУЋ SVAKI DOGOVOR

019/ 428 -211 064/ 127 39 05

Пчеларска кућа Jevtić

Matrice

Rojevi na LR ramovima

Rojevi na DB ramovima

Paketni rojevi

Košnica + roj → najpovoljnije

Formiramo пчelinjak za Vas

Prodaja kompletnih пчelinjaka

Mogući razni dogовори

email: jevtic@ptt.yu

www.pcelarskakucujevtic.com

Jevtić Svetlana i Dragan

tel. 035/ 722-684 063/ 89-33-123

ZANATSKA BRAVARSKA RADNJA „MARKOVIĆ“

Izrada:
ručice
jugo razmak
пчеларски ноћ
nosiljka za košnice
nosač ramova pri pregledu košnica
bušilica za ramove
australijska stega
matična rešetka
пчеларска вага
zatezači

vl. Rade Marković

ul. Sajtareva br. 43

18360 Sviljig

tel. 018/824-040

mob. 063/8915-051

063/7674-621

златни медал за квалитет
са Новосадског сави

Пчеларска радија
НЕКТАР
Крагујевац

Телефон/Факс:
034/371 501
Производња погача
034/502 290
Производња воска
034/334 599
Мобител: 063/649 144

- израда и продаја сличних осмона
- замена и откуп воска
- израда погача за прихрану љубља
- откуп меда и прополиса
- продаја

www.nektarkg.com nektarkg@eunet.com

METALOPLASTIKA

Sve vrste ambalaže
za med...

Tip Ambalaže	Širina (mm)	Djelomična širina (mm)	Visina (mm)	Volumen (l)
OKRUGLE	11	0,721	0,371	0,181
OKRUGLE	21	0,721	0,371	0,371
OKRUGLE	31	0,721	0,371	0,51
OKRUGLE	51	0,721	0,371	0,721
OKRUGLE	101	0,721	0,371	1,51
CETVRKASTE	11	0,721	0,371	0,181
CETVRKASTE	21	0,721	0,371	0,371
CETVRKASTE	31	0,721	0,371	0,51
CETVRKASTE	51	0,721	0,371	0,721
MEDNE	11	0,51	0,371	0,181
MEDNE	21	0,51	0,371	0,371
MEDNE	31	0,51	0,371	0,51
MEDNE	51	0,51	0,371	0,721
ELIPSIČNE	11	0,721	0,371	0,371
ELIPSIČNE	21	0,721	0,371	0,51
ELIPSIČNE	31	0,721	0,371	0,721
OSMIVUGAONE	11	0,721	0,371	0,181
OSMIVUGAONE	21	0,721	0,371	0,371
OSMIVUGAONE	31	0,721	0,371	0,51

PET

VRNJAČKA BANJA • tel. (036) 631-128, 631-487, 631-677 • www.metaloplastika.com

NAJ POVOLJNIJE KVALITETNIJE

- Ramovi od suve lipe za sve tipove košnica. Dnevni kapacitet do dve hiljade ramova.
- Košnice svih tipova, tačne mere, precizna izrada.
- Formiramo pčelinjake do 100 košnica.
- Sva pčelarska oprema, pribor za vrcanje meda.
- Hrana i lekoviti za pčele.
- Praktična obuka za tehnike pčelarenja.
- Proizvodnja hlinjski selekcionisanih matica, rojeva na LR ramovima, paketnih rojeva.

Naše ogromno iskustvo je garancija kvaliteta.

Poštujemo dogovorene rokove.

Dostava pouzećem, veće količine dovozimo.

Pojedinci i društva, pozovite nas da se dogovorimo.

Posetite nas, sve možete videti!!

УДИТЕ У ПЧЕЛАРСТВО НА ВЕЛИКА ВРАТА

SZTR "Medena", Mehovine, 15225 Vladimirci

Tel: 015/518-532, Fax: 015/518-208, Mob: 063/89-50-610

[www.radonicamedena.com](http://www.radionicamedena.com) radionicamedena@yahoo.com

Драгослав Илић Шеш
за говорништвом Апимондије
ИРСКА 2005

СТРУЧНОСТ ГАРАНЦИЈА
КВАЛИТЕТА

ДРАГОСЛАВ ИЛИЋ ШЕШ

ПРОФЕСИЈНИ СПАСАЧ-КОМПАНИЈА
тел. 063 606 186, моб. 063 428840

CATHE ОСНОВЕ

од стерилизованог боска,
без решода
не крије се и не истежу.

НОВА ТЕХНОЛОГИЈА

ЦЕНА: 1 кг-400 дин
арчирани ЛР са жицом 1 кг-450 дин
ИСПОРЕУКА МОГУЋА и поштом

Етикете за
тегли
сашолапљиве
за ливадски
и
багрено
мид

Tegle za med

vuplast

ambalaza
200 gr.
500 gr.
1000 gr.
3000 gr.

100 %
пчеличе

Gordi Mihajlović, Svetlja Vošava, Хаџићевачка 12.

tel: 032 715 627, faks: 032 720 750, mob: 063 606 186

37240 Trstenik
Pana Čukice 2/2, p. foh 65
tel/fax: +381 37 714 232,
723 579, 723 561
mob. tel: +381 63 843 6739
e-mail: rroj@ptt.yu, www.roj.co.yu

Pčelarska kompanija

1.01.	LR košnica – standard	33.00
1.02.	LR košnica sa ventilacionom mrežom	35.00
1.03.	DB košnica – standard	38.00
1.04.	DB košnica sa ventilacionom mrežom	40.00
1.05.	DB košnica sa 10 ramova – standard	35.00

3.01.	Vrcaljka 3 mm PVC, ručna	59.00
3.01/1	Vrcaljka 3 mm inox, ručna	95.00
3.02.	Vrcaljka 4 ramni Zn, ručna	85.00
3.03.	Vrcaljka 4 ramni inox, ručna	115.00
3.06.	Vrcaljka 4 ramni inox, električna	247.00
4.14.	Parni topionik za 5 ramova	180.00

NOVO

Proizvodimo po Vašoj narudžbini:
– pakerice, duplikatore i kante za med,
– ostalu opremu za uspešno pčelarenje
Obezbedujemo prevoz do kupaca.

Cene su date bez PDV-a, izražene u evkima i važe na dan ispunike.

Nudimo Vam proizvode, koje su proizveli nizi ekskluzivni majstori,
od kvalitetnih materijala, uz garantiju kvaliteta, servis, rezervne delove i
upuštva za rad.

U ROJ-u sve za pčele i pčelare

PRERADA PČELINJEG VOSKA

**Издражаваме квалитетни восак
који је и осло од појединачно
издржљивог употребе
100% чистота од индекса Кача
Регуларна вредност изложења хране
Одјек глеминета восак
У динамичкој сировини**

**Услови доставе и плаќања
Одеја 100% + 10% промоција
Гаранција за квалитет!**

**Vj. Starčević Rajko
Miskovci 45, Derventa
Republika Srpska**

**Tel.: 053/321-223
Mob.: 065/568-325**

МАЛИ ОГЛАСИ

Продајем мед и полен. Боженчић Рајко, Шид.
☎ 022/710-619

**МЕПОЛИС МЕД. ОТКУПЉУЈЕМ
ПЧЕЛИЊЕ ПРОИЗВОДЕ.**
☎ 063/316-844, 011/2390-893, 011/3543-116

Паприћи за димљење против вароје – лично или поузђењем. Филиповић – Ужице.
☎ 031/513-687, 563-882, 524-172 (у продавници), 063/639-424

Повољно продајем ројеве или друштва, мед, кошнице, рамове. ☎ 026/221-255, 063/8458-705

Продајем 100 ДБ, ЛР друштава пре багрема, 100 ројева од 1. јуна. Павловић.
☎ 015/510-241, 063/7561-513

Продајем у мају ројеве на ЛР и ДБ рамовима. Ратко Крнeta, Пиносава. ☎ 011/3906-968

Кошнице ЛР, 40 комада, са пчелама, ројеви у јуну. З. Младенoviћ. ☎ 011/8232-390, 063/8830-953

Откупљујемо восак, цијена четири евра. Medimpex. ☎ 99 387 55 771-693, 99 387 65 539-301

Продајем пчелиња друштва на ЛР рамовима, ројеве пчела и мед. ☎ 015/662-737, 063/7810-131

Повољно продајем 4 Фараорове кошнице са рамовима. ☎ 011/81-82-040, 011/158-313

Откупљујем восак, дрождину (восковарину) и саће. Пећа, Лесковац.

☎ 064/613-31-78, 016/281-674

Продајем Заставу 435-10, са 50 АЖ кошница са пчелама, све у врло добром стању.

☎ 021/431-792

Продајем PVC матичне решетке, хранилице 2,5 литра, бежалице, боксесе, кавезе, бежалица за лето. ☎ 014/222-700, 064/65-11-500

Продајем квалитетна друштва и ројеве. БиХ ☎ 065/520-326, 065/482-655, Србија ☎ 065/2012-903

Продајем ројеве, друштва на ДБ и ЛР рамовима, пакетне ројеве, селекционисане матице. Игор. ☎ 063/63-00-29

Књигу АПИТЕРАПИЈА од Др Младенова и Миленка Радосавовића, награђену златом Анимондије, можете наручити.

☎ 034/316-402, 064/3221-311

Најсавременије скупљаче полена и хваталјке ројева шаљем поузђењем. Јевђовић.

☎ 034/340-785, 063/717-9876

Комплетне ројеве и мед **продајем** непрекидно. Ковачевић. ☎ 063/842-61-87, 064/490-44-95

Повољно **продајем** 28 ЛР друштава у новој приколици 3 т. ☎ 025/744-061, 064/299-80-55

Продајем ројеве АЖ Гром, ЛР. Радован Колунцић, Падинска Скела. ☎ 064/613-98-46

Продајем полен. Хемела Мирослав, Шид. ☎ 022/711-411, 064/4169-447

Књигу „Дарови кошнице – Апитераписки приступ“ тг Жарка Степановића можете наручити на ☎ 011/595-004, 064/339-7775. Преко 10 књига попуст 20%.

Продајем квалитетне ројеве са матицама из 2007. Мића Траиловић. ☎ 018/242-157

Осам година поверења! Најквалитетнији и најјефтинији **еко-декристализатор** меда.
☎ 022/553-753, 063/563-189

Продајем 12 комада АЖ кошница без пчела 10 рамова тројделне на приколици за путничко возило. ☎ 026/512-158

Продајем петорамне ЛР ројеве. Горан Чакардић, Лазаревац. ☎ 011/812-04-91, 064/38-32-512

Камион са 33 друштва, повољно **продајем**. Милутин. ☎ 026/732-475, после 20^h

Продајем два пчеларска аутобуса са по 67 кошница, у одличном стању.
☎ 063/104-77-88, 021/64-32-096

Продајем ЛР кошнице са здравим пчелама, ФАП Фургон намештајац, канте за мед. ☎ 09936-20-9-766-371, 064/201-64-32

Пчелињаци Стежик, у сарадњи са центром за селекцију матица Тимомед, нуде током целе године матице, ројеве, производна друштва. Љубишић, Крагујевац.
☎ 034/36-11-22, 063/81-83-623

Пчелари заинтересовани за **сушоник полена**, позовите Јевђовића!
☎ 034/340-785, 063/717-9876

Продајем: Центрифугу за 12 ЛР рамова, прохромска; Млин за шећер. Рабреновић Бранко.
☎ 063/268-337

Приколица 40 АЖ без пчела, продужена, кревет, вага, одлична. ☎ 013/512-445

Продајем полен. Никола Воркапић, Кнеза Милоша 27А, Шид. ☎ 022/711-021

Продајем полен. Горан Јовановић, Светозара Марковића 31, 22240 Шид. ☎ 022/710-538

Продајем алуминијумски лим за покривање кошница. ☎ 034/370-562, 064/176-02-02

Продајем (ЛР кошнице, пчеларску приколицу „Дубрава“) са пчелама. ☎ 063/358-431

На продају ројеви на рамовима АЖ Гром и мед багремов. Стојићевић, Петровац на Млави. ☎ 012/332-731, 063/74-75-331

Јефтино **продајем** пчелињак од 30 кошница, може и појединачно. ☎ 022/224-371

Продајем приколицу са пчелама „Дубрава“ Сремска Митровица оригинал 48 ЛР кошница. ☎ 014/61-098, 064/1528-568

Продајем полен. Стефановић Петар, Шид. ☎ 022/710-453, 064/37-18-015

Продајем хитно – повољно 40 пчелињих друштава у ЛР кошницама. ☎ 023/848-198

Продајем најсавременије кошнице „Родна Воја“ са пчелама. Формирајм нове пчелињаке. Ињац. ☎ 063/511-824

Продајем ТАМ 6500 са 60 АЖ кошница. ☎ 019/428-211

Продајем 50 ЛР кошница, са 3–3,5 наставка пуних пчела и ројеве (3 или 5 рамова). ☎ 022/658-780, 063/513-981

Повољно **продајем** квалитетан полен.
☎ 063/556-131

Пчелињаци Нестор у сарадњи са Тимомедом нуде током целе године матице и ројеве. Лапово. ☎ 034/853-912, 034/862-163, 064/43-76-46-9, 064/67-26-92-4

СИР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
638.1

ПЧЕЛАР : часопис за пчеларство / главни и одговорни уредник Родольб Живадиновић. - Год. 1, бр. 1. (јануар 1898) - . - Београд : Савез пчеларских организација Србије, 1898 - (Лапово : Колор прес). - 24 см
Месечно

ISSN 0350-431X = Пчелар
COBISS.SR-ID 15913218

Zlatna pčela,
RIOS i
Kraljica meda
žele Vam srećne
Novogodišnje i
Božićne praznike,
kao i mednu i
uspešnu
2007. godinu

ЗЛАТНА ПЧЕЛА

34210 Rača, Kragujevačka, Karadonske br. 2
tel. 034/752-189, 063/740-49-28, 063/721-05-55

Zatvarač leta Cr-50 din : Zn-25 din

Četka-130 din.

Žica Cr (0,4) 250/500 – 800 din/kg

AKCIJA ! SEZONSKO SNIŽENJE

Viljuška Cr-180 din.

Viljuška Zn-130 din.

Američki nož 150 din.

Kineska igla za
Presadijanje larvi
300 din.

Satna osnova 1kg-400 din.

 EVROTOM

Dimilica 100 Cr (kožni mehur) – 950 din.

- IZRADA I PRODAJA SATNIH OSNOVA
- ZAMENA, OTKUP VOSKA I STAROG SAĆA
- PČELARSKI PRIBOR I OPREMA
- KOZMETIKA I HUMANA MEDICINA
na bazi pčelinjih biljnih aktivnih materija

SRBIA I CRNA GORA, 22400 RUMA, Kraljevacka 46

Tel/fax: +381 22 479 540, Fax: +381 22 471 635

BOSNA I HERCEGOVINA, BIH 76100 BRČKO, Šumberska 12, Tel/fax: +387 49 340 443

BUGARSKA, SOFIJA, Tel/fax: +359 2 84 031 55

e-mail: evrotom@intemail.com

http://www.evrotom.com, http://www.evhm.com.rs